

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—, Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. — Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68, Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60, Podružnica v Celju, Samostanska ulica št. 4.

Št. 51a

Ljubljana, sobota, dne 2. avgusta 1930

Leto I.

V sedemdesetih urah iz Evrope v Ameriko

Velik pomen novega prekoatlantskega poleta - »R 100« je začrtal novo trgovinsko pot med Anglijo in Kanado - Največji in najhitrejši zrakoplov sveta

London, 1. avgusta. AA. Davi ob 6:30 je zrakoplov »R 100« srečno pristal na stolpu za pristajanje na letališču Saint Hubert pri Montrealu.

Pred pristankom je zrakoplov krožil več ur nad Montrealom in je moral malo prej zaviti proti jugu, da se je izognil velikemu viharju. Od Cardingtona do Montreala je letel 75 ur in prevozil 3400 milj. Približno 40 milj severovzhodno od Quebeca je zrakoplov zašel v nevihto in je bil lahko poškodovan. Ko je vozil s hitrostjo 75 milj na uro, so zadeli zrakoplov trije močni sunki, ki so ga nekoliko poškodovali. Major Scott je nato takoj pregledal zrakoplov in našel, da ni bilo strukturne škode. Zrakoplov so začasno naglo popravili, nakar je nadaljeval polet. Ker se je prihod zrakoplova nekoliko zakasnil, je njegov poveljnik sklenil, da pristane šele ob zori.

Ko se je zdanilo, je ogromna množica občudovala zrakoplov, ki je ponosno krožil nad mestom, se približal pristajališču in se končno elegantno spustil k zemlji. Le-

talce je pričakoval oficijelen pozdrav in pa navdušen sprejem.

Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King je brzojavno čestital k uspešmu poletu. V čestitki ministrski predsednik naglašja, da pomenja prihod zrakoplova »R 100« otvoritev novih komunikacijskih sredstev med Anglijo in Kanado. Nadalje omenja, da se je kanadska vlada l. 1926. na imperijalni konferenci obvezala zgraditi stolp za pristajanje in preskrbeti meteorološke podatke in druga sredstva, da omogoči take poizkusne polete.

Ministrski predsednik izraža nadalje veselje nad uresničenjem tega poleta, preden zapuša svoj urad, in nad dejstvom, da so se posrečili združeni napor angleške in kanadske vlade, da se z zračnim prometom otvori nova trgovinska pot med Kanado in Anglijo. Iz Anglije so med drugimi pozdravili častništvo »R 100« ministrski predsednik Macdonald, letalski minister lord Thomson in letalski maršal Higgins.

»R 100« je največji in najhitrejši zrakoplov na svetu. Velja je 450.000 funtov sterlingov (125 milijonov dinarjev). Zgradila ga je zrakoplovna družba Vickers Ltd. v Howdenu po načrtu sira Dennitouna Burneya, ki se je tudi udeležil poleta. Zrakoplov je opremljen s šestimi »Rolls Royce Condor« stroji, ki razvijajo skupno 3900 konjskih sil. Prvi zrakoplov, ki je preletel Atlantski ocean, je bil angleški zrakoplov »R 34«. Letel je leta 1919. Anglija ima sedaj dva hitrostna atlantska rekorda: za zrakoplove in za letala. Prvi prekoceanski polet sta napravila iz Novefundlandske na Irsko leta 1919 letalca Alcock in Brown v Vickers Vimy Rollsroyce letalu.

London, 1. avgusta. AA. Kapetan Barnard, ki je v neprekinjenem poletu v 13 urah preletel 1250 milj dolgo progo iz Anglije na Malto, je nastopil danes ob zori povratni polet.

Montreal, 1. avgusta. AA. Na tisoče meščanstva je sprejelo na letališču prihod zrakoplova »R 100« z velikim navdušenjem. Vojni minister v spremstvu visokih uradnih dostojanstvenikov je izrazil dobroščilo.

London, 1. avgusta. AA. Objavili so poročilo o poletu zrakoplova »R 100«, ki je srečno pristal v Montrealu ob 9:20 grega wichevega časa. Vpočetku je potekel polet brez posebnih dogodkov in letalci so priganjali čas večinoma s čitanjem in s spanjem. Bilo je tako toplo, da niso potrebovali električnih peči. Tretji dan poleta je zašel zrakoplov pri Saint Lawrence v vihar, ki ga je nekoliko poškodoval. Dve uri pozneje je bil popravljen. Ob 9:30 popoldne letalnega časa je zrakoplov zašel v silen vihar. Menjal je naglo višino nad 1500 in 1400 čevljev. Tako je ušel veliki nevarnosti. Ob štirih zjutraj lokalnega časa je zrakoplov srečno pristal. Bil je v zraku okrog 79 ur od katerih je izgubil 8 ur s popraviljem. Moštvo je zelo dobro opravilo svoje delo. Koncem poleta je bilo na krovu še pet ton goriva.

Popoln uspeh konference v Sinaji

ave za ustanovitev jugoslovansko-romunske carinske unije se bodo takoj začele

Bukarešta, 1. avgusta. AA. Rador poroča: Danes je bila v Sinaji konferenca pod predsedstvom jugoslovanskega min. dr. Kumandija. Romunski delegati so navajali sklepe, sprejete na nedavni jugoslovansko-madžarsko-romunski konferenci v Bukarešti, naglašajoč potrebo, da se dožene, ali so ti sklepi v soglasju s konferenco v Sinaji. Delegati so konstatirali, da ni nikakega nesoglasja med sklepi na omenjeni konferenci v Bukarešti in na konferenci v Sinaji. Delegaciji sta izdelali metodo, kako naj se izvede sporazum med Romunijo in Jugoslavijo in kako naj se doseže sodelovanje z drugimi državami. Na koncu se je romunski minister za trgovino Madgearu izjavil novinarjem, da je konferenca dala odlične rezultate, ki jih bo treba v bližnjem času spraviti v dejanja. Danes popoldne bo svečana sklepna seja.

Sinaja, 1. avgusta. AA. Romunski minister za trgovino Madgearu je dal listom tole izjavo:

Nikoli ni še kaka konferenca začela svoje delo s tolikimi nadami na uspeh kakor ta. Dva prijatelja ne iščeta formul intimnega sporazuma. Jugoslavija in Romunija sta odločeni postaviti temelje sporazuma, ki mora postati splošen za vse sosedne poljedelske države, da se kasneje ustvari ravnotežje med poljedelskimi in industrijskimi državami in da se zgradi veliko delo za dolgo dobo, ki bo velikega pomena za bodočnost Evrope. Omejen je naš sporazum

in z zelo skromnimi smotri se odpira danes v Sinaji konferenca, ki predstavlja poskus novega načina, določenega službi velikega ideala.

Sinaja, 1. avgusta. 1. Kakor je izjavil nekdo od vodilnih udeležencev na agrarni konferenci zastopniku dunajskega uradnega dopisnega urada, se bodo dela za ustanovitev romunsko-jugoslovanske carinske unije takoj začela. Obe državi hočeta, kakor se zdi, v dveh etapah priti do definitivnih rezultatov s tem, da se najprvo sklene začasna konvencija, ki ji bodo potem sledili razširjeni dogovori. Sklenitev romunsko-jugoslovanske trgovinske pogodbe se bo do sklenitve prve konvencije odložila. Pred začetkom dela za skupni carinski sistem bi se morala vršiti skupna konferenca vseh industrijskih in komercialnih organizacij Romunije in Jugoslavije.

Bukarešta, 1. avgusta. d. Pred današnjo končno sejo sinajske konference so imeli ministri obeh držav posvetovanje, pri katerem je bilo ugotovljeno, da sinajska konferenca ni v nikakem nasprotju s konferenco, ki se je pred kratkim vršila med jugoslovansko-romunsko in madžarsko delegacijo v Bukarešti. Trgovinski minister Madgearu je izjavil novinarjem, da je dosegla sinajska konferenca nepričakovano ugoden uspeh in, da bo del sklepov, ki so bili sedaj sprejeti lahko v najkrajšem času uresničen.

Po zmagi konservativcev v Kanadi

Izid volitev ne bo zmanjšal skrbi angleške vlade

Pariz, 1. julija. »Temps« se bavi v posebnem članku z izidom volitev v Kanadi in z veliko zmago, ki so jo prinesle konservativni stranki. List ugotavlja, da je poraz liberalcev, ki so bili na vladi od l. 1921., iznenadil, ker se ni pričakoval tako dalekosežnega preobrata v simpatijah volilcev.

Vzroki, da je do tega vendar prišlo, tičijo v veliki gospodarski depresiji, na kateri trpi Kanada prav kakor vse ostale države. Voditelj konservativcev Bennett, ki bo prevzel odgovornost vlade, bo skušal ozdraviti prilike z raznimi ukrepi. Med njimi prihaja v poštev v prvi vrsti revizija kanadskih carinskih tarif kot odgovor na nove ameriške tarife. Njegovo stališče je, da je treba zavarovati kanadski trg proti vsaki inozemski konkurenci. To je naperjeno proti Angliji prav tako kakor proti vsem ostalim državam, kajti konservativci so šteli premaganemu voditelju liberalcev v greh predvsem to, da je bil glede splošnih interesov imperija preveč popustljiv na škodo kanadskih interesov.

Iz tega se da sklepati, da Kanada ne bo nikakor podpirala politike »avobodne trgo-

vine med posameznimi deli imperija«, ki jo propagirajo angleški konservativci, nasprotniki Stanleya Baldwin. Dejstvo pa, da bodo zastopali Kanado na prihodnji imperijalni konferenci konservativci, kateri ne bodo voljni popuščati napram Angliji in drugim dominijonom, ne bo imelo povoljnega vpliva na reševanje težkih vprašanj, ki zadevajo skupnost britanskih nacij. Radi tega bo imel poraz liberalcev za celotno angleško politiko bolj nepopolne posledice, tako da izid volitev ne bo nikakor zmanjšal skrbi angleške vlade.

Pred uvedbo 10-dinarskih srebrnikov

Beograd, 1. avgusta. 1. Finančno ministrstvo pripravlja predlog, ki ga bo finančni minister predložil ministrskemu svetu in ki se nanaša na zamenjavo 10-dinarskih bankovcev s srebrniki. Srebrni novci bodo dani v promet v količini 1 milijarde dinarjev. Novce je kovala državna kovalnica.

Te dni bo državna blagajna dala v promet nove novce po 10 par. Ti novci so bili pred leti kovani v Franciji.

Poincaré o Briandovem načrtu

»Spomenica je povzročila najresnejša nesoglasja«

Pariz, 1. avgusta. d. Poincaré je v reviji »Illustration« objavil nov članek o Briandovi spomenici za Panevropo. Poincaré ugotavlja, da je Briandov memorandum povzročil najresnejša nesoglasja. Poljska in Romunija zahtevata, da ostanjejo meje neokrnjene. Madžarska graja položaj, ki so ga ustvarile mirovne pogodbe. Mussolini javlja svetu, da bi tudi nekateri zmagoviti narodi hoteli, da se revidirajo mirovne pogodbe. Nemčija se izjavlja v enakem smislu, toda v imenu premaganih držav. Ona izjavlja celo, da je istega mnenja s francosko vlado in da je, kakor ta, tudi sama prepričana, da je treba resni položaj v Evropi v veliki meri pripisati sedanji poli-

tični organizaciji na kontinentu. Briand je bil po tem nepričakovano razlaganju njegove misli brez dvoma presenečen. On ni nikdar rekel ali sploh mislil, da bi bila vzrok neugodja na svetu, pod katerim trpi Amerika prav tako kakor Evropa, slaba politična organizacija našega kontinenta. Nasprotno je on vedno izjavljal, da išče miru v ohranitvi današnjih pogodbenih organizacij. Če Nemčija stremi za revizijo vprašanja priključitve, koridora pri Gdanjskem, Gornje Šlezije ali narodnih manjšin, bo zadela na zadnji odstavek člena 16 statuta Društva narodov in se izpostavila nevarnosti, da jo izključijo iz Društva narodov.

Volilno gibanje v Nemčiji

Politika katoliškega centra — Naraščajoča jeza proti socializmom

Berlin, 1. avgusta. Katoliški centrum je imel v prostorih tukajšnjega državnega zbora važen pripravljalni sestanek, na katerem so govorili predsednik stranke monsignor Kaas, načelnik katoliške parlamentarne skupine v pruskem deželnem zboru Hees in državni kancelar Brüning. Govorniki so podali poročila o položaju z ozirom na volilno borbo, pri čemer so naglašali, da bo radi zadržanja socialnih demokratov proti kancelarju Brüningu v bodoče izključeno sodelovanje katoliškega centra z njimi.

Državni kancelar Brüning je imel velik govor, v katerem je obrazložil politiko svoje vlade. Naglašal je, da se je vlada odločila za uporabo čl. 48 ustave šele tedaj, ko so bili izčrpani vsi poskusi, da bi se zadoštilo državnim potrebam parlamentarnim putem. Nemčija — je nadaljeval — se je gibala v zadnjih letih v velikih iluzijah. Gospodarski razvoj, ki je sledil rudarski stavki na Angleškem, se je smatral za stalnega in prav tako se je mislilo, da bo takoj rodila ves svoj plod revizija Dawesovega načrta. Vse to je dovedlo do tega, da je prišla revizija prenapeto, a v Parizu smo se šli pogajati v času, ko so se nahajale nemške finance v obupnem stanju. Sledil je beg nemškega kapitala iz države in v l. 1930. se je mogel položaj prevreči vsak hip v katastrofo.

V nadaljevanju je kancelar zavračal napade socialnih demokratov radi člena 48 in gradnje križarke A. Rekel je, da je bil ta člen uporabljen že stokrat, in sicer od predsednika Eberta, dočim je bila gradnja križarke sklenjena že ob času Müllerjeve vlade.

Brüning je zaključil svoj govor, naglašajoč, da pomeni padec cen sirovin na predvojno višino pravo gospodarsko revolucijo, ki jo čutijo vse države v obliki brezposelnosti, vsled česar je dolžnost vseh strank

— razen narodnih socialistov in komunistov — da odobrijo ukrepe vlade. Vlada pa mora vlada in ne stranke.

Berlin, 1. avgusta. V odgovor na govor voditeljev katoliškega centra je objavil Breitscheid, predsednik socialno-demokratske skupine v državnem zboru — v »Vorwärts« članek, v katerem izjavlja, da neumestne grožnje voditeljev centra ne bodo spremenile zadržanja socialnih demokratov napram vladi g. Brüninga.

Berlin, 31. julija. Listi bogato komentirajo ustanovitev »nemške državne stranke« pod vodstvom trojke Marhaun, Koch-Weser-Winschub. — Nacionalistični organi in tudi glasilo konservativnega krila ljudske stranke in agrarcev (Kreutzzeitung, Deutsche Tageszeitung) kažejo napram novi tvorbi povsem sovražno lice ter izjavljajo, da ni nova stranka nič drugega nego nekako rešilno sidro demokratov. »Vorwärts« piše, da so demokrati ustanovili novo stranko zato, da bi na ta način ušli posledicam odgovornosti, ki so jo prevzeli. — Simpatično pišejo o novi stranki »Germania« (centrum), dalje »Vossische Zeitung«, »Frankfurter Zeitung«, dočim se »Berliner Tageblatt« izjavlja o »državni stranki« le z velikimi pridržki.

Ostavka češkoslov. finančnega ministra?

Praga, 1. avgusta. d. »Narodni listy« poročajo, da je češkoslovaški finančni minister dr. Engliš s svojega dopusta dal ministrskemu predsedniku Udržalu svojo ostavko (?).

MacDonald v Münchenu

München, 1. avgusta. d. Angleški ministrski predsednik MacDonald je danes dopoldne v orijent-ekspresom došel v München. Spremljajo ga obe njegovi mlajši hčerki, admiral Meade in sicer Aleksander Grant. Na MacDonaldovo željo ni bil prirejen oficijelen sprejem.

Univ. prof. dr. R. Kušej:

Cerkvena politika Jugoslavije

II.

Katoliška cerkev tvori meddržavno versko zajednico katolikov vsega sveta z rimskim papežem na čelu. Katoliki v posrednih državah so člani te skupne zajednice, zato ne morejo za se, brez pristanka osrednjega cerkvenega vodstva, sklepati z državnimi vladami nikakih sporazumov, ampak je v to upravičena samo sv. stolica.

Zato so zastopniki katoliške cerkve na verski anketi v Beogradu jeseni l. 1921 naglašali, da ta cerkev ni navadno udružena v državi, niti navadna javnopravna korporacija, ker je tako po svoji uredbi kakor tudi po upravi od države neodvisna. ter zahtevali, da naša država stopi v pregovore s sv. stolico in da z njo sprazumno uredi vsa sporna vprašanja.

Znano je, da so se med našo državo in Vatikanom pogajanja za konkordat v istini vršila, da pa doslej niso prišla do zaključka. Giannini A. trdi v svojem delu: I concordati postbellici, Milano 1928, str. 35, da je bilo temu vzrok vprašanje zavoda sv. Hieronima, glede katerega pa je bila naknadno soglasnost dosežena, dasi njena vsebina, kakor avtor ugotavlja, ni objavljena.

Po načelu državne vrhovnosti nad cerkvijo bi bilo sicer teoretično mogoče, da država samostojno uredi svoje odnose do katoliške cerkve in ji samo določi okvir samouprave, kakor se je to zgodilo v bivši Avstriji z zakonom z dne 7. maja 1874, d. z. št. 50, ki ima v Sloveniji in Dalmaciji veljavo še danes. Toda to bi bila prevelika razlika napram ostalim cerkvam in verskim družbam in bi pomenila taka ureditev v naši sedanji ustavni obliki prost okoliščini, ki bi vtegnili katoliške državljane nemilo dirniti, ker je komaj pričakovati, da bi bili z njegovimi določbami vseskozi zadovoljni. Posledica bi bila odpor cerkvenih krogov in kalitev versk. miru, kar bi bilo v nasprotju s slovesno službeno izjavo sedanjega šefa vlade. Zato smemo pričakovati ureditve razmerja med našo kraljevino in katoliško cerkvijo pač samo potem konkordata. Dokler sporazum s sv. stolico ne bo sklenjen, bo ostal položaj katoliške cerkve v Jugoslaviji nerazčiščen.

Iz povojnih konkordatov, ki jih je sv. stolica sklenila s Poljsko, Letonijo, Litvo, Bavarsko, Italijo, Romunijo in Prusijo ter iz modus-a vivendi, sklenjenega l. 1928 s Češkoslovaško, se dajo ugotoviti sledeče točke sporazuma, ki prihajajo skoraj vseskozi tudi za našo državo v poštev.

1. Na prvem mestu se zajamčuje katoliški cerkvi svobodno javno izvrševanje veroizpovedanja ter svojstvo pravnih oseb cerkvi kot taki ali vsaj njenim institutom.

2. Nekdanji nominacijski privilegiji katoliških vladarjev, ki so po zaključku svetovne vojne izgubili svoje prestole, se smatrajo ugaslim in se izvajanje ustreznih pravic vladam v nasledstvenih državah doledno odreka. Mesto nominacijskega privilegija pa priznava sv. stolica vladam »privilegium praenotificationis« ki se izraža tudi z besedami »nihil obstat« ter pomeni, da se oseba, izbrana od sv. stolice za kak škofijski ali nadškofijski sedež, pred imenovanjem zaupno sporoči vladni in svrhu izjave, ali obstojajo proti kandidatu pomisleki politične narave. Pri tem gre zgolj za dogovorjen diplomatski korak, narokovan po interesu, ki ga ima cerkev sama na tem, da se ogne neljubim konfliktom z državno oblastjo. Sprememba cerkvenopravnega načela, da je postavljanje škofov izključna pravica papeža, bi bila po sedanji cerkveni praksi izključena.

3. Razmejitev cerkvenih okrožij (škofij) in redovniških provinc v skladu z državnimi mejami se na zahtevo vedno dovoljuje.

4. Šolsko in jezikovno vprašanje je v nekaterih konkordatih podrobno urejeno, tako tudi v onem z Romunijo.

5. Tudi problem agrarne reforme rešujejo povojni konkordati ali neposredno in dokončno, kakor oni s Poljsko, ali predvidevajo njegovo sprazumno rešitev vsaj za bodoče, poverjajoč do tja upravo dotične imovine posebnim komisarjem pod predsedstvom škofa prizadete kraja, kakor »Modus vivendi« s Češkoslovaško, ali gre do preko njega molče, ker prevzame država na se obvezo, da plača iz svojih sredstev oni znesek, ki ostane po dohodkih iz cerkvenih virov nepokrit, kakor konkordat z Romunijo.

6. V nekaterih konkordatih so zaukazane cerkvi posebne liturgične molitve za dobrobit države v pospeševanje in osiguranje miru, ki je tudi s cerkvenega stališča najvišja blagodat vseh narodov.

7. Z ozirom na razmere v Jugoslaviji in naše že obstoječe konkordatne projekte (glej knjigo: M. Lanović, Konkordat Jugoslavije s Vatikanom, 1925) naj sledita še dve negativni ugotovitvi:

Prva je ta, da povojni konkordati vprašanje liturgičnega jezika vseskozi iz vrste pogodbenih točk izločajo,

druga pa, da se nobena država glede zakonskega (bračnega) prava za katolike ni vezala na načela cerkvenega zakonika. Za-

Mednarodna konvencija dela na seji beogradske trgovske zbornice

Beograd, 1. avgusta. k. Danes je Beogradska trgovska zbornica nadaljevala svoje zasedanje. Tajnik zbornice g. Marodič je poročal o 14. mednarodni konvenciji dela, katero je podpisal kot delegat Jugoslavije. Ta konvencija se nanaša na delovni čas v industrijskih in trgovskih podjetjih. Vprašanje o delovnem času je bilo na dnevnem redu že na konferenci v Washingtonu leta 1919. G. Marodič je podrobno poročal o razvoju tega vprašanja od istega časa dalje. Nato so prišli na sejo na vrsto poedine odredbe v zvezi s konvencijo in v skladu z našo pozitivno zakonodajo. Končno je seja enostavno sprejela Marodičev referat.

Normalno življenje v potresnih krajih

Rim, 1. avgusta. AA. Po poročilih iz potresnega ozemlja se tjakaj vrača normalno življenje. V kraje, ki so bili najbolj prizadeti, odpošiljajo oblastva velike količine živil in obleke.

Rim, 1. avgusta. n. Ravnatelj observatorija v Bonaventuri pater Vari je novinarjem dal izjavo, v kateri se docela strinja s trditvami profesorja Alfanija, da poslednji potres v južni Italiji ni vulkanskega, marveč tektonskega izvora. Pater Vari meni, da je treba poslednji potres pripisati dviganju in padanju podzemskih plasti, ki pokrivajo telurične vode. On izključuje možnost, da bi mogel spet kdaj bruhati ugasli vulkan Vulture.

Velik meteor padel na italijanska tla

Rim, 1. avgusta. n. Iz Novare poročajo, da je večer popoldne blizu mesta Gatte padel velik meteor na zemljo. Pri padcu je podrli dve drevesi in se nato zaril globoko v zemljo. Večje gmotne škode ni napravil. Ta meteor je eden največjih, kar jih je bilo doslej najdenih.

Krivda düsseldorfskega morilca

Düsseldorf, 1. avgusta. d. Kakor poroča »Berliner Tagblatt« je düsseldorfska kriminalna policija zadnje tedne v razjasnitve Körtlenovih zločinov zbrala obsežno novo dokazno gradivo, iz katerega sledi, da je razpršen tudi zadnji dvom o Körtlenovi krivdi. Popolnoma neodvisno od Körtlenovih izjav se mora smatrati kot pojasnjeno in dokazano, da je Körtlen kriv nič manj ko 48 umorov ali morilnih poskusov in 35 požigov.

Za rešitev indijske krize

London, 1. avgusta. n. Indijska politika Jajakara in Sapru, ki sta se sinoči sestala z Gandhijem v zaporu in katerih sesenak je trajal celi dve uri, bosta zaprtega indijskega voditelja obiskala še danes in jutri. Nam-n teh sestankov je, da se najde rešitev indijske krize.

Preiskava zaradi umora milanskega fašista zaključena

Milan, 1. avgusta. n. Preiskava povodom umora fašistovskega častnika je končana. Razen Silvija Ghelfija je bilo aretiranih 17 mladeničev. Nekateri so bili spet izpuščeni, 6 pa jih je ostalo v zaporu, med njimi tudi Ghelfijev brat Cesare.

konskega prava se dotikata sploh samo konkordata z Italijo (čl. 34) in z Litvo (čl. 15), pa tudi samo v tem smislu, da bosta omenjeni državi priznavali zgolj v cerkveni obliki sklenjene zakone enako, kakor da so sklenjeni v civilnopravno predpisani obliki.

8. Končno nam je omeniti kot točki potrebnega sporazuma še patronate in verski zaklad.

a) Patronati. Posebnost bivše Avstro-Ogrske so patronati kot nosilci gradbenih bremen pri novogradbah ali večjih popravilih na župnih cerkvah ali župnih dvorcih. Bремена deželnega kneza ali verskega zaklada kot patrona je po obstoječih zakonih kril formalno vedno verski zaklad, dejansko pa fiskus, ki je dopolnjeval z letnimi dotacijami nedostatna sredstva pokrajinskih verskih zakladov. V svoji razpravi: Verski zaklad in patronatna bремена, Ljubljanski škofijski list 1928, št. 7. in 8, ter v pravkar v Weimaru v Savignyzeit-schrift für Rechtsgeschichte L. Band, Kanonistische Abt. XIX., izišli razpravi: Die öffentlichen Patronate im kaiserlichen Oesterreich und ihre Schicksale in seinen Nachfolgestaaten, sem proti Lanoviću, Vjerzakonske zaklade, 1927, dokazal, da gre tako pri deželnoknežjem kakor pri versko-zakladnem patronatu za fiskalne patronate, katerih bремена mora država nositi ne glede na to, ali gre za patronate v kanoničnem smislu ali ne, vse dotlej, dokler zakon, na katerih so ta bременa osnovana, niso odpravljeni ali z drugimi izmenjani. Naša država je še v parlamentarni dobi plačevanje patronatnih tangent gradbenih stroškov začela odklanjati z ničevno motivacijo, da verski zaklad ni nikoli bil kanonični patron, in dolguje konkurenčnim odborom v Sloveniji še danes mnogo nad pol milijona Din. To je zadeva, ki visi že več let in po krivici obremenjuje katoliške župljane v Sloveniji in drugod. Ker je plačilna obveznost po pravomočnih odločbah

Kot drugo vprašanje je bilo na vrsti vprašanje obstoječih kartelov v Jugoslaviji, ki v znatni meri škodijo interesom države in konsumentom. Glede tega vprašanja pa ni bil sprejet noben sklep, marveč se je nadaljnja razprava odložila do prihodnje seje.

Končno je trgovska zbornica pretresala problem našega izvoza, kateremu delajo velike težave visoki tovarni tarifi. Te težave občutijo posebno oni, ki izvažajo žito, katerega cene so že itak nizke. Sklenjeno je bilo, da bo zbornica intervenirala pri merodajnih faktorjih.

Miren prvi avgust

Pariz, 1. avgusta. d. Dopoldne so se ponesrečile vse prireditve, ki so jih nameravali komunisti. Vse delavstvo je bilo v največjem miru pri svojem opravilu. Iz velikih tovarnih poročajo niti o agitacijah niti o manifestacijah. Samo pri nekih zgradbah, kjer so podjetniki dali delavcem prostlo, ali hočejo praznovati ali ne, je majhen del delavcev izostal od dela. Javna prometna sredstva, vključno avtotaksije, obratujejo normalno. Izvršenih je bilo 27 aretacij v glavnem zaradi psovovanja policije ali zaradi prepovedanega nošenja orožja.

Budimpešta, 1. avgusta. l. Današnji 1. avgust je potekel brez kalitve miru. Politična policija je samo v dveh različnih listih našla oglase, s katerimi se brezposelni pozivajo, naj demonstrirajo na trgu Marije Terezije. Policija je ta trg in bližnje ulice brž zasedla in preprečila vsako demonstracijo.

Pariz, 1. avgusta. n. Glavni urednik lista »Humanité« Florimond Bonte je bil s štirimi drugimi uredniki aretiran. Proti tem novinarjem je bila uvedena policijska preiskava zaradi komunistične propagande proti francoski vojski in državi.

Bukarešta, 1. avgusta. d. Do 6. zvečer je današnji dan mirno potekel. Pač pa so aretirali 200 oseb.

Atene, 1. avgusta. AA. »Elektron Vima« prinaša vest, da je policija naložila posebnemu redarskemu oddelku, da straži grški vojni arzenal. Ta ukrep je bil storjen zaradi komunističnih agentov.

Dunaj, 1. avgusta. d. Kakor v drugih mestih so komunisti tudi na Dunaju priredili takozvani dan svetovne revolucije. Bilo je nekaj zborovanj, ki pa so bila slabo obiskana. Mir se ni nikjer kalil.

Berlin, 1. avgusta. d. Napovedane komunistične demonstracije v Berlinu so mirno potekle. Do večernih ur ni imela varnostna policija nobenega povoda nastopiti.

Angleški kralj podpisal pomorski sporazum

London, 1. avgusta. n. Danes je kralj Jurij podpisal ratifikacijske dokumente o londonskem pomorskem paktu.

Pogajanja za nove trgovinske pogodbe

Beograd, 1. avgusta. k. Takoj po svojem povratku v Beograd bo imenoval zunanji minister dr. Marinković strokovne delegacije, ki bodo začele pogajanja za sklenitev trgovinskih pogodb z Poljsko, Turčijo in Albanijo. Vprašanje trgovinske pogodbe z Bolgarijo zunanje ministrstvo še proučuje.

Odličen Slovak o napredku Jugoslavije

Cetinje, 1. avgusta. AA. Včeraj se je mudil na Cetinju Jan Drobnj, predsednik pokrajinske vlade za Slovaško. Drobnj je dopotoval s svojo gospo iz Kuparova, kjer se je dalj časa nahajal na odmoru. G. Drobnj se je kar najlepše in jako oduševljeno izražal o napredku, ki ga je dosegla naša država, in o prirodnih lepotah našega Primorja, Boke Kotorske in Črne gore. Na Cetinju si je g. Drobnj ogledal vse znamenitosti, nato pa je obiskal podbana zetske banovine g. Zeza, okoli 16. pa se je vrnil v Kupar, odkoder se že za Split, Rab in Crikvenico vrne domov.

Slava pehotnega polka kr. garde

Beograd, 1. avgusta. l. Danes dopoldne je pehotni polk kraljeve garde proslavil svojo krstno slavo. Ob 10. je vojni minister general Hadžić pregledal razporejene vrste vojakov, nato pa so pravoslavni, katoliški in muslimanski duhovniki izvršili cerkvene obrede. Po obredih je imel poveljnik polka polkovnik Ljubica Živković daljši govor. Svečanosti so se udeležili poleg ministra generala Hadžića tudi še prometni minister Laza Radičević, minister brez portfelja dr. Shvegelj, župan beogradske g. Nešić, generaliteta in mnogo častnikov.

Upokojitve

Beograd, 1. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za pravosodje sta upokojena gg. Franjo Rekar, predsednik okrož. sodišča v I-3 v Ljubljani in Anton Mejač, starešina sreskega sodišča v I-3a v Ribnici.

Beograd, 1. avgusta. l. Na predlog notranjega ministra je Nj. Vel. kralj podpisal ukaz, s katerim je upokojen Vekoslav Ljubič, sreski nadzornik policijskih agentov v Ljubljani.

Imenovanja

Beograd, 1. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za pravosodje je postavljen za sodnika v I-2 oddelek B stola sedmorice v Zagrebu Anton Nagode, sodnik v I-3 višjega deželnega sodišča v Ljubljani.

Beograd, 1. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za poljedelstvo je postavljen za veterinarskega svetnika v Ljubljani v I-6 dr. Viljem Ježiček, dozdaj v Ptuj.

Beograd, 1. avgusta. l. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili na predlog poljedelskega ministra postavljeni: za višjega veterinarskega pristava v I. kat. 7. skupine pri sreskem načelstvu v Sokobanji g. Maksim Šribar, višji pristav pri sreskem načelstvu v Kočevju, in za višjega veterinarskega pristava pri sreskem načelstvu v Prevaljah g. Pavle Kolenc, višji veterinarski pristav v Dravogradu.

Požar na gorenjski kolodvoru

Ljubljana, 1. avgusta. V kurilnici drž. železnice na gorenjskem kolodvoru je noč ob 22.10 izbruhnil požar. Ker so delavci in železničarji požar takoj zapazili, so sami ukrenili vse, da so požar hitro pogasili. Ker je bila v prvem trenutku nevarnost, da bi se požar razširil, je bila ob 22.15 pozvana gasilska postaja na pomoč. Poklicni gasilci so odšli na kraj požara z motorno brizgalno in trenskim vozom, a niso stopili v akcijo. Škoda je neznatna.

ralni verski ter študijski zaklad označena kot pravni osebi in je uprava njiju dohodkov prepuščena svetu romunskih katoliških škofov, ki upravlja medškofijsko svetovno imovino za vso katoliško cerkev v državi, obstoječo iz obligacij romunske rente, ki pripadajo sedaj »prebendam« škofov, kanonikov, dušnopastirskih klera in seminarjem. Svrha te »svete imovine« je, da se iz nje vzdržujejo ordinariji in ordinarijati, bogoslovni seminarji, kanoniki in dušnopastirski duhovništvo. V primeru, da dohodki ne bi krili vseh tozadevnih stroškov, skrbi država za dopolnilo do višine duhovništva po domačem pravu zakonito priznanih prejemkov, glede katerih je katoliško duhovništvo z organi drugih ver izenačeno.

Romunija je pravilno spoznala, da je za stabilnost verskih proračunov in državnih prispevkov k njim z državnim zakonom urejena kongrua predpogoji. Tudi naša ustava islamske verske zajednice predvideva zakonito ureditev višine službenih prejemkov verskih organov.

V konkordatu z Italijo vprašanje pravne narave verskih zakladov v novih provincah ni pokrenjeno. Cerkev se je zadovoljila s tem, da se njih imovina upravlja po mešanih komisijah, v katere pošljejo cerkvena oblastva polovico članov.

V poljskem konkordatu je pridržana ureditev vprašanja po Rusiji, Prusiji in Avstriji konfiscirane cerkvene imovine posebnemu dogovoru (čl. 24, št. 3).

Iz tega kratkega opisa povojne cerkvene politike v različnih državah je povzeti vsaj to, da Jugoslavija nima rešiti napram katoliški cerkvi nič težjih problemov, kakor so bili rešeni že drugod. Morda pripomore ta pregled k pospešitvi pogajanj z Vatikanom in v tem primeru Vam bom, gospod urednik, za pobudo, ki je od Vas za te članke izšla, posebno hvaležen.

Amerika in Sovjetska Rusija

Dve ogromni državi, ki sta medsebojno v najbolj zapletenih in na prvi pogled čudnih odnosih, kar jih mogoče pozna zgodovina, to sta zemlji treh in štirih črk — USA in SSSR. Državi, ki sta v najintimnejših trgovskih stikih pri odkritem in javnem sovražstvu in nepriznanju, pri čemur vodi prvo puritanska tradicija v pojmovanju in dobičkarstvu in ravnanju, drugo pa očitno posnemanje velikopoteznosti prve, podobno sprčo beraških razmer za puhlemu napihovanju, in jasen strah pred metodami, ki garantirajo ameriške uspehe, so pa v pogubo sistemu druge. Amerika je danes za Sovjete vzorec in učiteljica, obenem pa hladnokrvna izkoriščevalka, ki se zaveda svoje premoči proti slednjim v neprimerno večji meri, ko pa napram ostali Evropi.

Zato se Amerika včasih naravnost ponaša, da je to, da spotoma povdari svoje stališče in opozori svojo posnemalko, da ji dovoljuje obiske le zato, ker se ji to hoče zaenkrat.

Sovjeti pa, ki ne tehtajo preveč svojih besed napram drugim državam, ne izvemši Anglije, in ki so obogatili diplomatičen slovar za neštete psovke najbolj surovih otenkov, so napram zaoceanskemu velikanu čudovito krotki in pohlevni in se kljub naravnost pobalinskim kream, ki so jih deležni, ne spozabijo s svojo drugače vzorno zabeljeno besedo.

V čem je vzrok?

Če pogledamo strukturo in količino ameriškega eksporta, vidimo, da zavzemajo Sovjeti v ameriškem eksportu kot odjemalci tretje mesto med vsemi državami in da tvorijo njih import iz USA le predmeti teže industrije (instalacije tovarnic, motorji, turbine, stroji itd.), ki je v Ameriki tekom sedanje krize najmanj založena z naročili, torej od krize najbolj prizadeta. Pričakovati bi bilo torej s strani Amerike kar najdelikatnejši odnosi, ki sproti upoštevanja vrednim odjemalcem, ki uvažajo v Ameriko le za četrtino izročenih vrednosti in se torej suče trgovinska bilanca v nedvomno ogromno korist Amerikancev.

V resnici je pa narobe. Čedalje bolj pogosti so slučaj, da se mora parnik s sovjetskimi blagom vrniti v Evropo, še srečen, če se je smel založiti s premogom in pitno vodo.

Zadnje čase se morajo vračati cele eskadre sovjetske trgovske mornarice iz Amerike nazaj s polnimi krošnjami svojega blaga.

Amerika zavzema namreč napram Sovjetom monopolno stališče edine producentne sredstev — od katerih je zavisen vsaj najmanjši uspeh sovjetske petiletke — to je industrializacijskega načrta za pet let.

Import iz Amerike gre daleč preko predvojnega obsega in je v tem oziru Amerika pri Sovjetih na drugem mestu. V letu 1928. do 1929. se je iz USA uvozilo za 215 milijonov rub. napram 79 milij. leta 1913. Tekom zadnjih pet let je Amerika izvozila v Rusijo za okroglo eno milijardo rubljev, importirala pa le za 227 milijonov.

Navzlic temu si pa Amerika iz zgoraj omenjenega razloga izmišlja klasičen nepričakovosti, da zavre sovjetski eksport. Bazo zato ji nudi pomanjkanje slehernih mednarodno-pravnih odnosov in Amerikanci lahko umljivo odpornost proti prisilnosti dela.

Zadnjih 28 parnikov sovjetskega blaga so ameriške carinske oblasti zavrnilo, opirajoč se kar predhodno na čl. 307. novega carinskega zakona, ki stopi v veljavo šele 1. januarja l. 1932. Ta člen prepoveduje namreč uvoz v Ameriko kakršnegakoli blaga iz inozemstva, če je to blago bilo v celoti ali tudi samo deloma proizvedeno s pomočjo prisilnega dela.

Ta člen je očitno naperjen proti Sovjetom in kaže na odločno voljo in trdnost ameriškega stališča za sedaj — za bodoče čase, ohraniti proti Sovjetom jasno in nedvoumno stališče, katerega stranska misel je — grožnja!

Sovjeti kljub silni vznemirjenosti molče in govorijo kvečjemu o »nedelovitih« Amerikancih, ki ne razumejo svojega posla. Sovjeti so v stalnem stisku ameriških klešč, pod neprestanim prezirom svojega »vzorca«, od katerega za drag denar, s krvavim potom iztisnjen iz lastnega telesa, kupujejo strojni material, tako krvavo potreben za ohranitev vsaj delnega prestiža. In samo po ameriško-sovjetskih odnosih je presojati sovjetsko gospodarsko in politično moč, ki je enaka borzni vlogi — prodajalca, ki mora med surovimi šalami nepredelane Amerike povziti grenki prigrizek.

Ponašanje sovjetrov od USA je že prava trgovska prostitucija, kakor je zgodovina še ni zabeležila in je bila med civiliziranimi državami nemogoča. Tehnična odvisnost Sovjetov nehoti spominja na odnošaj ukročenih barbarških plemen k zasvojevalcem, ki se prav malo brigajo za notranji ustroj in pravno stanje zavojevane zemlje.

Številke: Gornjigrad 50%, Rogatec povprečno 30%, Slovenjgradec 40%, Ormož povprečno 20%, Ljutomer 40%, Gornja Radgona 35%, Slovenska Bitrica 30%.

Številke govore dovolj jasno, da ne odloča v tem, ali je občina življenja in svojih nalog zmožna ali ne, samo število njih prebivalstva. Zato se nam zdi določilo, da imej vsaka občina najmanj toliko in toliko stanovalec, neprimerna in napram našim mestom, trgov in zdraviliškim občinam, ki vrše svojo dolžnost, krivična. Zakon bo sicer za vse prilike enoten, ven-

dar se bo moral v posebni določbi ozirati na mestne, trške in zdraviliške občine, osobito na njih željo, da ostanejo v svojem dosedanjem obsegu, oziroma, da jih zakon ne zniževala s kmetskimi občinami; prepustiti bo moral svobodo krajevnim činitelem ali vsaj banski upravi, da določa o obsegu teh občin, ker ne govore za njih ohranitev samo brezhibno funkcioniranje njih upravnega aparata in njih gospodarska sila, ampak v prvi vrsti njihov posebni značaj in njihovi interesi, ki jih razlikujejo od sosednih kmetskih občin.

Jugoslavija spoštuje narodne manjšine

Važen govor župana M. Kostanjevca o kraljevih in kraljevske vlade ciljih za narodne manjšine

Kočevje, 1. avgusta. AA. Nocoj se je vršila bakljada skozi mesto, ki je tvorila uvod v slovesno praznovanje šestletnice, odkar se je v tukajšnjih krajih naselila nemška manjšina. Bakljadni sprevod se je ustavil na glavnem trgu, kjer je manifestante pozdravil

mestni slovenski župan Maks Kostanjevec

z naslednjim govorom: Spoštovani slavnostni gostje! Čast mi je, da vas v imenu mestne občine kar najpriskrnejše pozdravim, vas vse, ki ste prihiteli od blizu in daleč, da počastite s svojo prisotnostjo naše prijazno mesto, ki se pripravljajo, da proslavi te dni spomin na ono dobo, ko so se pred 600 leti predniki sedanje nemške manjšine Kočevja naselili v teh krajih. Pozdravljam vas vse, bodisi da vas je privedla pot kot inozemce, da podaste roko svojim soplemenjakom, bodisi, da vas je kot turodee privedla ista želja ali pa narodno hrepenenje po vaših domovih. Posebno pozdravljam še vas, ki se niste splašili pota preko širokega Oceana, da počastite s svojo prisotnostjo to proslavo posebnega pomena in vse, ki že imenujete tujno svojo domovino, ali naj vam je domovina naša mila Jugoslavija, vsem izrekam isto pristržno dobrodošlico.

Mesto si je že nadelo svečano obleko. Svečano je tudi vaše razpoloženje kakor izpričuje današnji sprevod, v katerem ste prikorakali na ta prostor. To slavnostno razpoloženje je pa tudi opravičeno in opravičena je tudi vaša radost, saj je blagovolil Nj. Vel. kralj milostno privoliti, da se vrši proslava pod visokim pokroviteljstvom Njegovega tretjega sina, Nj. Vis. kraljeviča Andreja. Nj. Vel. je s tem pokazalo, da ceni in uvažuje vse svoje podanike, ki so zvesti državljanji.

Ponosem sem tudi na ta kraljevi čin, ki znova

izpričuje vse povsod znano stremljenje Nj. Vel. kralja po likvidaciji nesporazumov in predvojnih časov.

Prav tako si kraljevska vlada ni pomišljala dovoliti proslave, kakor ste je zamislili. Še več, dovolila je za slavlje vsestransko dejansko podporo in dokumentirala s tem znova, da hoče nepokolebljivo spoštovanje obveznosti, prevzete napram narodnim manjšinam po mednarodnih pogodbah. Dokumentirala je še več, to je da hoče iti še dalje preko dolžnosti, ki jih ji nalagajo te pogodbe. Dokumentirala je nadalje s tem svojim ravnanjem, da hoče mir in pravdo ter ob vsaki priliki sodelovati na pomirjenju narodov v želji, da naj se doseže mirno sožitje celokupnega prebivalstva.

To so dokumenti, za katere mora biti narod iz srca hvaležen.

Za mirno sožitje

Na njihovi osnovi si je lahko utreti pot ne samo do mirnega sožitja in do izločitve starih nesporazumov, marveč tudi pot do popolne sloge. Mislim, da sem opravičen domnevati, da oba dela tukajšnjega prebivalstva dovoljno razumeta vladino stremljenje. Slovenci, dasi v večini, niso nikoli hoteli in tudi danes ne želijo odirati nemškega življa, ki ga je v teh krajih pred 600 leti započel kot tu sem priseljeni gost. Nemci na drugi strani bodo gotovo vsak čas pripravljeno dokazati svojo udanost napram novi državi.

Nato je župan ponovno pozdravil v nemškem jeziku, nakar je zaključil govor s pozivom na vse prisotne, naj zakličejo Nj. Vel. kralju Aleksandru I. kot našemu prevzvišenemu vladarju, Nj. Vis. kraljeviču Andreju kot pokrovitelju svečanosti in vsem visokemu domu Njegovega Velikanstva trikratno »Živijo!« in »Hoch!«, čemur so se vsi prisotni viharo odzvali. Nato je povorka krenila po mestu in se potem razšla.

Predsednik vlade v Sarajevu

Sarajevo, 1. avgusta. I. Predsednik vlade general Peter Živković je v spremstvu inspektorja Filipovića včeraj prišel v Sarajevo, odtam pa je takoj nadaljeval svojo pot v Ilidžo, kjer se je nastanil v hotelu »Hercegovina«. V Ilidžo so predsednika vlade sprejeli pravosodni minister dr. Milan Srškić, poveljnik orožništva polkovnik Štefanović in upravnik kopališča Besarović. Predsednik vlade je takoj po pozdravu odšel v svoj hotel. Kmalu nato je prišel v hotel ban Drinske banovine g. Velja Popović s svojim pomočnikom Hasan Begovićem. Ban je predsedniku vlade poročal o razmerah v Drinski banovini. Ob 7. zvečer se je predsednik vlade v spremstvu ministra dr. Srškića odpeljal k izviru Bosne, kjer se je mudil pol ure, nato pa se je vrnil v Ilidžo.

Sarajevo, 1. avgusta. AA. Snoči je napravil po prihodu v Ilidžo predsednik vlade general Peter Živković izprehod od Ilidža do Vrela Bosne v spremstvu ministra za pravosodje doktorja Milana Srškića in bana drinske banovine Velimirja Popovića. Po izprehodu je bila prirejena večerja, na kateri so bili razen predsednika vlade, dvorna dama g. Krana Srškićeva, minister za pravosodje Milan Srškić, ban drinske banovine dr. Avdo Hasan Begović, davi ob 9. in pol je predsednik vlade v spremstvu ministra za pravosodje dr. Srškića in šefa svojega kabineta Filipovića prišel pred kraljevsko bansko upravo. Na stopnicah je pričakal predsednika vlade ban drinske banovine g. Popović, ki ga je vedel v svoj kabinet. Ob 10. je predsednik vlade sprejel korporacije, nato je referate vseh načelnikov banske uprave. Nato je predsednik vlade pregledal bansko upravo in je ob 11.15 odšel v mestno posvetovalnico, kjer je bila svečana seja mestnega sveta. Nato je predsednik vlade odšel na kosilo v Ilidžo.

Položaj Slovanov v Italiji

Praga, 1. avgusta. AA. »Narodni list« opisuje sedanje razmerje med Slovani in Italijani, deloma na temelju publikacij holandske pisateljice Bekker van Boose, deloma po vseh lastnih dopisnikov. Leta 1927. je bila predana Društvu narodov pritožba, da je Italija zaprla 540 slovenskih in hrvaških šol in pustila samo dve slovenski šoli v Trstu, ki ju je pozneje takisto zaprla. Razen tega italijanski fašistični režim poitalijančuje slovenska imena in ukinja slovenske liste razen treh listov v Trstu in

Gorici, toda njih uredniki morajo biti člani fašistične stranke. Ko je holandska pisateljica vprašala, zakaj tako ravnaajo z manjšinami, je dobila odgovor, da Italija ne more voditi liberalne politike, ker njeni sosedi, ki so ji zdaj prijatelji, utegnejo postati jutri njeni neprijatelji.

Odlikovanje predsedstva Vseslovenske gasilske zveze

Beograd, 1. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generala Petra Živkovića je odlukovano predsedstvo vseslovenske gasilske zveze, in sicer z redom sv. Save III. reda Stanislav Tvard, inž. iz Varšave in predsednik gasilske zveze poljske republike; Josip Turk, posestnik iz Ljubljane in starešina jugoslovenske gasilske zveze; z redom sv. Save IV. reda Rihard Engelsberger, trg. iz Krškega in predsednik kongresnega odbora jugoslovenske gasilske zveze; Josip Mohaček, upravitelj šole v pokouju iz Rihnov, tajnik vseslovenske gasilske zveze; Franc Pristovšek, upravitelj šole na Vrtači v Ljubljani in tajnik jugoslovenske gasilske zveze; Ivan Steudte, posestnik iz Ptuja in predsednik gasilskega društva v Ptuj; Stanko Žagar, mestni svetnik in predsednik prostovoljnega gasilskega društva v Križevcih.

»Štipendija br. A. Maleja«

Predsedništvo C. O. S. je sklenilo, da počasti spomin br. A. Maleja z ustanovitvijo štipendijskega mesta na dobo 10 let v šestdesetih prednjaških šolah C. O. S. v Pragi. Štipendijo bo užival v vsaki prednjaški šoli C. O. S. en član našega Sokola, ki ga nominira Savez kraljevine Jugoslavije v to svrhu. Štipendist bo prejel prosto vožnjo iz svojega bivalističnega v Prago in nazaj in popolno oskrbo za čas trajanja šole.

Prednjaški tečaj za jugoslovenske Sokole iz Amerike v Ljubljani

I. podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije br. E. Gangl je prejel iz Novega Sada brzojavko jugoslovenskih Sokolov iz Amerike, ki so telovadili na vsesokolskem zletu v Beogradu, s katero javljajo, da prispejo v torek 5. t. m. v Ljubljano in da prosijo, da se priredi za njih prednjaški tečaj. — Sklenjeno je, da se njihovi želji ugodi.

Dar Č. O. S. belgijskim gimnastom

Predsedništvo C. O. S. je obvestilo Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, da je bil odposlan »Federation royal belge de gymnastique« v Anverso dar, ki predstavlja Sokola z razpetimi krili, izvedenega v bronu po načrtu arh. Stipla

Madjarska propaganda v Londonu

Kjerkoli je količikaj mogoče vplivati na mišljenje evropskih narodov, Madjari ne varčujejo ne z denarjem ne z udeležbo svojih najboljših sil. Tudi na zadnjem medparlamentarnem kongresu v Londonu so jih zastopali bivši min. predsednik Lukacs, bivši zunanji minister dr. Gratz, ki se jim je pridružil še madjarski poslanec v češkoslovaškem parlamentu Szüllő. Ta poslednji kar ne more pozabiti zlatih časov, ko je bil cesarski in kraljevski komornik in je nosil na pestri uniformi zlat ključ.

Ta bivši komornik je razvijal na tem kongresu jako divno teorijo o narodnih manjšinah, ki so bile pred vojno del večine, in o manjšinah, ki so bile prej tudi manjšine. Madjari v današnji CSR so bili prej člani večinskega naroda — !! — in zato jim morajo biti ohranjene vse tiste pravice, ki so ji prej uživali. — Tako bi morali naši Nemci v Sloveniji uživati vse tiste pravice — recit: privilegije — ki so jih uživali v stari Avstriji, ker so bili člani večinskega — !! — naroda. Druge manjšine pa da nimajo pravice več zahtevati nego so prej uživale.

Brez ozira na tako čudno ločitev manjšine od manjšine treba temu češkoslovaškemu Madjaru povedati na uho, da njegova teorija tudi z njegovega stališča ne drži. Madjari tudi v stari Ogrski niso bili — večina, marveč manjšina. Isto tako Nemci v stari Avstriji niso bili večina, marveč manjšina. Tudi ta matematičen trik torej ne drži.

Drugače pa mu treba reči, da: čim slabša je kaka manjšina, tem več pravice ima na obrano in ohrano. Bogata in silna manjšina si vse preskrbi sama. Kulturni in gospodarski razvoj take manjšine je zagotovljen. — Zato pa je naravno, da je kongres odklonil tako razlago o dvovrstnih narodnih manjšinah.

Zdi se, da ga je pustili na cedilu celo dr. Gratz, ki ni Madjar, pač pa — nemški madjaron. Začel je svojo nemško kariero kot urednik dunajske »Neue Freie Presse« in pozneje je postal načelnik v zunanjem ministrstvu na Ballplatzu. Po prevratu se je znal vrniti za madjarskega poslanika na Dunaju in je pozneje postal celo ogrski zunanji minister; — tako se je znal živeti v ogrsko miselnost. Zato je tudi na tem kongresu v Londonu mogel reči, da so Nemci na Ogrskem popolnoma zadovoljni. Po nekem srednjeveškem vzorec bi mogel namreč tudi on reči: Nemška manjšina na Ogrskem — to sem jaz, — in jaz sem zadovoljen!

V Londonu torej Madjari niso želi uspehov. Ostal pa jim je še vedno lord Rothermere, ki je nenoboljiv rovar po željah madjarskih šovinistov.

K problemu združitve občin

V zadnjem času se je v javnosti razvila polemika o smernicah, ki bi naj bila mero-dajna pri bodoči preureditvi in združitvi naših podeželskih občin. Ze dalj časa obstoja v tej zadevi načrt, da bi vsaka občina morala imeti najmanj 2000 prebivalcev; neki člankarji se zavzemajo še za večje število — za 5000 in celo več prebivalcev. Da se bo dalo število 5000 in več doseči samo v izjemnih slučajih in v predelih goste naseljenosti, je že na prvi pogled jasno. Pa tudi število 2000 prebivalcev samo še ne garantira za dobro funkcioniranje občinske uprave, ki je glavni smoter združitve občin. Zgodilo se bo mnogokje, da ne bo občina z nad 2000 stanovaleci imela dovolj denarnih virov, da plača kvalificiranega občinskega tajnika, občinskega redarja in ev. drugo osebje ter vzdržuje naprave, ki bodo potrebne — to pa zaradi tega ne, ker bo kljub svoji obsežnosti presiromašna. Na drugi strani pa vidimo občine z manjšim številom prebivalstva — pod 2000 — ki imajo kvalificiranega občinskega tajnika, še kako pomožno pisarniško moč, enega ali dva redarja, po dva nočna čuvaja, svojega občinskega zdravnika in drugo zdravstveno osebje, neke celo ekonomsko za svoja posestva. To so naša podeželska mesta, naše trške in zdraviliške občine. Teritorialni obseg teh občin v obče ni velik — v gotovi meri je tudi to važen pogoj za dobro in hitro funkcioniranje občinske uprave — vendar vršijo te občine v polnem obsegu in točno svoje uradne dolžnosti in ne upravne in ne vojaške oblasti nimajo z njimi nikakih težav, ker poslujejo v vsakem oziru brezhibno. To vse je mogoče zaradi tega, ker imajo te občine dovolj dohodkov (davčnih virov, dohodkov od podjetij, posestev itd.), da morejo kriti izdatke za potrebno osebje in sploh vzdržati ter pospeševati svoje komunalno gospodarstvo. Že višina njih proračunov nam priča, da so kljub manjšemu številu prebivalstva zmožne krepkega in samostojnega življenja. Naj navedem nekaj števil, veljavnih za tekoče leto: Šoštanj 1.107.859 Din (zaradi vodovoda), Konjice 178.305 Din (1929), Slovenjgradec 348.761 Din, Ormož 266.000 Din, Ljutomer 421.258 Din, Slov. Bitrica 288.877 Din, Gornjigrad 111.148 Din, Rogatec 106.476 Din, Rajhenburg 169.420 Din, Gornja Radgona 374.585 Din, Središče 108.706 Din. Poleg tega pa izhajajo z manjšimi davčnimi bremenmi ko okoliške kmetske občine; tudi tu so nam na razpolago značilne

Slovo nadškofa dr. Jegliča

Ljubljana, dne 1. avgusta.

Vsa Ljubljana brez razlike na strankarsko pripadnost je pozdravljala dr. Jegliča, ko je prišel pred 32 leti kot škof v Ljubljano, in vsa Ljubljana se je včeraj poslavljala od svojega sivolasnega vladike, ko je odhajal kot nadškof v svoj zaslužni pokoj. Je bilo sicer v teh dolgih in borbenih 32 letih marsikaj, kar je pretrgalo to enodušnost, toda na drugi strani so bila tudi tako velika dejanja, da je bilo ob slovesu pozabljeno vse, kar je dalo nekoč vzrok za ločitev.

Predvsem je tu zgodovinska zasluga, ki si jo je priboril nadškof dr. Jeglič s svojim nastopom za majsko deklaracijo in potem še cela vrsta drugih visokih dejanj, od katerih vsako pričča, da je nadškof dr. Jeglič vedno in iskreno ljubil svoj narod. Zato pa se je tudi vsa Ljubljana z iskrenostjo poslovila od njega.

Najtežje pa so se od nadškofa dr. Jegliča poslovili vsi oni številni reveži, za katere je imel vedno odprto roko in ki jim je bil zvest pomočnik v sili. Kjer je bila beda, tam je pomagal nadškof dr. Jeglič in brez ozira, koga je beda zadela. Koliko revežev je poznalo zlato, dobro srce nadškofa dr. Jegliča, ki je vedno pomagal, če je le mogel.

Z velikimi zaslugami za narod in svojo cerkev odhaja nadškof dr. Jeglič v svoj Gornji grad, da preživi tam jesen svojega življenja. Naj bo ta jesen dolga in lepa, kakor je veliko in lepo delo, ki ga je izvršil nadškof dr. Jeglič.

Zjutraj ob 9. uri je nadškof dr. Jeglič daroval v stolnici tiho mašo in se z njo poslovil od Ljubljane in vernikov, ki so napolnili stolnico in škofijo ob tej priliki do zadnjega prostora. Maši je prisostvovala ljubljanska duhovščina s stolnim kapiteljem in s profesorji teološke fakultete. Tihe maše se je udeležilo tudi častno število duhovščine iz vseh župnij banovine, tako stiški opat dr. Kastelic, novomeški prošt dr. Čerin, frančiškanski provincial pater dr. Regalat Čebul, križevniški kontur Učak itd. Vsi so odšli po maši v škofijski dvorec, kjer jih je pozdravil nadškof Jeglič ter se od njih poslovil, potem ko se je v imenu stolnega kapitlja in vse duhovščine od vladike z ginjenimi besedami poslovil dr. Andrej Kalan. V svojem poslovnem govoru je povdaril nadškofovo zvesto delo za svoje ljudstvo, ki mu je bil dolgo vrsto let duhovni učitelj in vodja, in s katerim je delil žalost, trpljenje in veselje. Želel je nadškofu ob slovesu, da bi ga ohranil Bog Slovincem še mnogo let, kajti v mislih in ljubezni bo ostal, čeprav se poslavlja od Ljubljane, še vedno med nami.

Nadškof dr. Jeglič se je globoko ginjen zahvalil, rekoč, da mu je slovo težko, vendar ga tolaži zavest, da ima dobrega naslednika. Ko je vse blagoslovil, se je ljubeznivo poslovil od vseh in s tem tudi od Ljubljane, kjer je pastiral 32 let. Po tej svečanosti je imel stolni kapitelj kratko sejo, na kateri so prebrali pismo sv. stolice in vzeli na znanje upokojitelj dr. Antona Jegliča in vpostavitve novega škofa dr. Gregorja Rožmana.

Nadškofovo slovo na kolodvoru

Ob 11:45 uri so zazvonili zvonovi vseh ljubljanskih cerkva in naznanjali, da se nadškof dr. Jeglič poslavlja od Ljubljane. Ze pred polnočjo se je zbrala na glavnem kolodvoru množica ljubljancev in ljubljank, da se poslovijo od svojega najvišjega pastirja. Prišli so tudi odlični zastopniki oblasti, društva, korporacij itd.

Poslovili so se na kolodvoru od vladike ban inž. Dušana Sernea, podban dr. Pirkmayer, glavar dr. Rudolf Andrejka z drugimi višjimi uradniki banske uprave, nadalje konzularni zbor: konzul avstrijske republike dr. Pleinert, francoski konzul Neuville, italijanski konzul Rinaldi, španski konzul Hieng, češki konzul dr. Resel, belgijski konzul Dular, danski konzul Knez in portugalski konzul Štrucelj. V imenu občine se je poslovil župan dr. Puc. Skoro polnočje se je bil pri slovesu stolni kapitelj in profesorji teološke fakultete.

Ko je sivolasni nadškof stopal v prvi razred brzovlaka, so mu vsi navzoči zaklicali vdani »Zbogom!« Deputacija kongregacije gospodičen pri sv. Jožefu mu je izročila za slovo lep šopek. Z vladiko se je odpeljal tudi novi škof dr. Gregor Rožman. Nadškof dr. Jeglič ostane nekaj dni v samostanu lazaristov v Celju, nato pa odide v Gornji grad, kjer bo užival svoj več ko zaslužni pokoj.

*

V kotu: Nadškof dr. Jeglič, novi škof dr. Rožman in ban gosp. inž. Sernea v razgovoru. — Spodaj: Množica pozdravlja poslavljajočega se vladiko na kolodvoru.

Ideološko-organizacijski tečaj »Jadranske Straže«

Split, 30. julija.

Da se organizacija JS čim bolj utrdi in da se smernice bodočega dela določijo že v naprej in predložijo meseca avgusta glavni skupščini, je centrala JS pozvala v Split svoje najboljšje delavce iz države. Večinoma so prispeli že v soboto, nekateri že v nedeljo zjutraj. Ob 10. dop. v nedeljo je bila v rdeči dvorani »Gusarja« svečana otvoritev V. tečaja »Jadr. Straže«, ki se od prejšnjih štirih loči po svoji seminarski obliki. Vsi splitski odličniki so bili navzoči. Ban in predsednik JS dr. Tartaglia je bil službeno zadržan v Mostaru in je vodil svečano sejo podpredsednik Izv. odbora JS dr. Stalio. Popoldne so se odpeljali kurzisti v Trogir, naše jugoslovanske Benetke. Tam je bila baš motociklistična dirka okoli mesta in vse živo prebivalstva.

V ponedeljek, torek in sredo so se vršila predavanja in diskusije dopoldne in popoldne, da kurzistom le stežka ostaja kaj časa za kopanje in počitek. Razpravljalo se je doslej o osnovah naše pomorske ideologije, o stanju organizacije JS, o njeni blagajni in ekonomatu ter o društvenem glasilu in njegovih edicijah. Sledilo bo še temeljito razglabljanje o organizaciji »Pomladka Jadr. Straže«. Vsak kurzist bo nato spisal poljubno propagandistično predavanje in z izletom v Stari grad na otoku Hvaru, kjer se bodo kurzisti poklonili manom ustanovitelja in prvega predsednika JS Jurija Biankinija, bo završen tečaj, od katerega si obetajo organizacija in kurzisti najboljših uspehov. Vmes pridejo na vrsto še izleti v Solin in na Klis, v Kaštele in v Drulje, kjer se bodo kurzisti dvignili z našimi hidroplani v zračne višave.

Iz vse države je prispelo 14 kurzistov, samih preizkušenih borcev za ideje JS. Po poklicu so večinoma učitelji in profesorji. Ljubljanski odbor zastopa učitelj Viktor Pirnat iz Novega mesta, mariborski obl. odbor učitelj Aleksander Koprive iz Maribora. Tečaj vodi prof. dr. Ivo Rubčić, ki je zelo uspešno vodil doslej vse pomorske propagandistične tečaje.

Podrobnosti o neurju v Sodražici

Sodražica, 30. avgusta.

Nekaj dni smo imeli pri nas zopet lepo vreme, tako da so se vsi kmetovalci veselili dobrega pridelka. Saj je po dolgi suši začelo deževati in se je poljski pridelek zelo popravil. V sredo popoldne pa nas je zadela huda nesreča. Skoro nevidoma so se začeli zbirati zelo temni oblaki, toda nihče ni slutil, da se pripravlja huda ura; kajti vse se je zbiralo nekoliko zahrbtno in ravno to je bilo krivo, da ni nihče, ki je bil na polju, šel domov.

Nenadoma pa je bilo nebo pokrito s črnimi oblaki in okoli 4. ure so začele padati debele kaplje. Za tem pa se je že usula tudi toča, ki ni bila nič manj debela kakor oreh. Tolkla je po šipah in ni bilo hiše, kjer ne bi razbila nekaj šip. Pri posestniku in industrijalcu g. F. F. je razbila toča čez 60 šip, kar priča o strašnem neurju in toči. Vmes pa se je neprestano bliskalo in grmelno, nastal je hud vihar, ki je podiral drevesa, lomil veje in jih daleč naokoli odnašal. Mnogo je škodil vihar v sadovnjakih, kjer je sadje zorelo. Med bliskom, grmenjem, dežjem in točo pa je vihar opravljal svoje razdiralno delo. Razkrival je hiše, da je vas nudila po neurju res žalostno sliko. Na cestah je ležalo vse polno strešne opeke. Posebno so trpele strehe hiš, ki so bolj na prostem. Neurje je

ugonobilo tudi mnogo lastovic in drugih ptičev. Močno je prizadet g. Fr. M.; vihar mu je podrl kozolec, ki je bil postavljen šele pred dvema letoma. Poškodovan je tudi stolp gasilnega doma. Vihar je odnesel vso zadnjo stran stolpa, ki je bila obita z deskami. Srednja hiša od gasilnega doma, t. j. občinska hiša, je tudi precej prizadeta. Vihar je razkril streho in poškodoval tudi atrop.

Zalosten je pogled na vas. Pšenica, oves in proso je poležano. Koruza je pa tako okleščena, da je izključeno, da bi se še popravila. — Še krompirju kmalu ne bi prizaneslo.

Obupno gledajo ljudje po polju. Takega neurja ne pomnijo že 85 let. Koliko je škode na polju, sadovnjakih in hišah, še ni trenutno ugotovljeno, vsekakor pa bo zelo občutna za vse.

Za javno kuhinjo v Celju

Maribor je sledil vzgladu Ljubljane in si omislil moderno javno kuhinjo. Potrebno bi bilo, da tudi Celje kot tretje največje mesto v Dravski banovini dobi tako kuhinjo. Industrija, delavnice, pisarne in trgovine zaposlujejo premnogo delavcev, nameščencev in uradnikov, ki nimajo svojih gospodinjstev, in takih, ki bi se s svojimi družinami abonirali v taki javni kuhinji. Koliko pa je uradnikov in delavcev, ki stanujejo izven Celja, bodisi da so iz okoliških krajev in vasi, bodisi da so zaradi pomanjkanja stanovanj prisiljeni stanovati izven mesta. Mnogo je teh, zlasti žensk, in mnogi od njih si ne morejo s svojimi skromnimi dohodki kupiti toplega kosila in zanemarjajo tako svoje zdravje. Koliko je vajencev in vajenk, ki se vozijo z vlaki iz Sv. Jurija, iz Štor, iz laškega, iz Savinjske doline. Redko kateri ima na svojem učnem mestu hrano, kar je razumljivo, saj jim delodajalci spregledajo v mnogih slučajih učnino, kamoli da bi jim dajali še hrano. Med šolskim letom vidimo številne šolarje, ki po končanem pouku prihajajo v čakalnice kolodvora ker se tam uče in čakajo na vlake v vse tri gori označene smeri, ki odhajajo šele ob 16. uri. Ti otroci zobjo suh kruh namesto tople in tečne hrane. Marsikateri teh oslabi ob takim gladovanju in postane sprejemljiv za klice tuberkuloze. Imamo sicer dijaške kuhinje v Celju, toda te ne morejo sprejeti vseh teh vozečih se otrok, ker so namenjene predvsem nepremožnim učencem s kmetov, ki v mestu stanujejo.

Imeli smo že ljudsko kuhinjo v Gaberju, pa se ni obnesla. Javna ljudska kuhinja mora pač izpolniti tri pogoje: nuditi mora zdravo in zadostno hrano in sicer po nizki ceni in v higijeničnih ter udobnih prostorih. Da je taka ustanova mogoča, priča dovolj jasno ljudska kuhinja v Delavski zbornici v Ljubljani, ki po enopolnem obstoju v polni meri upravičuje svojo ustanovitve. Pa tudi mariborska kuhinja je med kratkim časom odkar je bila ustanovljena žela odobravanje vseh, ki se je poslužujejo.

Naj si vsi oni, ki so oživotvorili ti dve kuhinji, ogledajo malo po Celju, pa naj tudi tukaj ustanove javno ljudsko kuhinjo!

Dol. Toplice

Huda nevihta. Zadnje sredo je topliško okolič obiskala huda nevihta. Med bliskom in grmenjem se je vsula debela toča, ki je sverno od Toplice uničila do malega vse poljske pridelke. Težko so prizadeli vasi ob potoku Radeš, Meniška vas, Podhosta in Loška vas ter ob Krki Gor. in Dol. Polje. Občutno so prizadeti tudi vinogradi v Gaberju in Straži. Poleg toče je po vinogradih naredila mnogo škode tudi voda, ki je odnesla izpod trt zemljo. Prizadetim je pomoč nujno potrebna.

Kultura

N. Dončev:

Hristo Botev

Iz avgustovske številke zagrebškega »Književnika« povzemamo naslednji članek o tem »prvem klasiku bolgarske književnosti«, ki bi že zaradi nacionalne in zemljepisne bližine zaslužila pri nas mnogo več pozornosti.

Hristo Botev je največje ime bolgarske poezije. Njegovo življenje je postalo legenda. Bil je bolgarski revolucionar in je padel na čelu uporne čete v borbi za svoj revni, zaslužni narod. Vsako leto slavi na dan njegove smrti 2. junija bolgarska mladina njegov spomin — kakor je sam napisal v pesmi: »Nikoli ne bo umrl, kdor pade za osvoboditev svojih bratov, v večni žalosti bodo plakali za njim svet, zemlja, in nebo.«

Hristo Botev se je rodil 1847 v vasi Kalofer v južni Bolgariji, ob vzhodni »veličastni Balkan«, o katerem je toliko pel. V zgodnji mladosti je zapustil dom in je šel študirat v Rusijo. Tam je prišel v stik z bolgarskimi emigranti, ki so se ogrevali tedaj za ruske nihilistične ideje. Iz Rusije je odšel v Romunijo in je živel tam avanturam. Bukarešta je bila tedaj središče bolgarske emigracije. Botev se je izkazal med njimi za zelo energičnega in v njem so gledali celo bodočega vodjo uporniške organizacije za osvoboditev Bolgarov izpod turške jarma. V Bukarešti je napisal svojih 20 pesmi, ki so mu odkazale mesto največjega bolgarskega pesnika.

Po dolgi pripravi se je nekega dne meseca maja Botev z majhno četo svojih ljudi na avstrijskem brodu prepeljal čez Donavo in se izkrcal na bolgarskih tleh. Potem je počasi prodiral vse globlje v deželo, dokler ni trčil ob večjo turško vojsko. Spopad je bil težek

in krvav in v tej borbi je pesnik in upornik Botev našel smrt.

Botev je padel 29 let star. Vse svoje burno življenje je posvetil osvoboditvi in to delo mu ni dalo, da bi ustvaril več književnih del. Bil je pesnik, novinar pa strasten, neutrudljiv organizator in je svoje pesmi in članke pogostem pisal na mizi v kakšni bukarštanski krčmi ali kavarni, kjer so se bolgarski uporniki shajali na tajne sestanke. Vse njegovo književno delo obstoji iz 20 pesmi, ali te so dovolj, da je njegovo ime postalo nesmrtno.

Hristo Botev je obenem nacionalni in internacionalni pesnik. Zato je tudi tako, da ga v Bolgariji vsako leto slavijo oficijelno in neoficijelno krog. To je vsekakor zanimiv pojav, ki ga pa pogostem opažamo pri mnogih pisateljih današnje Evrope. Morda imajo prav tisti veliki duhovi današnjega časa, ki trdijo, da je pravi nacionalist obenem tudi internacionalist in narobe. Na vsak način je Hristo Botev oboje združil v sebi in nič čudnega ni, če ga zdaj slavita delavski in meščanski stan.

V svojih pesmih »Borba« in »Molitev« je Botev pel svobodi in bratstvu vseh narodov. In v svojih člankih je prav tako z vso energijo branil idejo bratstva in svobode vseh narodov. Beseda tiran je pomenila zanj zločin. V njegovem književnem delu so ideali, težnje, nardi in duh dobe, v kateri so se porajale ideje političnega in družabnega preobrata (Černiševski, Belinski in dr.). Točno se lahko ugotovi, da je bila ideja pesnika Boteva tisti čas ideja radikalnega revolucionarja, ki je bil prepričan, da se da ideal človeške družbe, ki naj bi pomenil bratstvo in srečo vseh narodov, izvesti najuspešneje samo z revolucijo. Danes se lahko reče, da so bile to iluzije, res pa je tudi, da so te iluzije najboljše ljudi vodile do drznih, plemenitih dejanj.

O Hristu Botevu obstoji cela literatura, ki razpravlja o njegovem pesniškem delu in o njegovih političnih in socialnih idejah. Bolgariji ne premore književnika, o katerem bi se več pisalo kakor o nejm. Eni trdijo, da je Bo-

tev »naš pesnik«, drugi pa spet, da »ni vaš, temveč naš«. Toda te diskusije so odveč, Hristo Botev je to, kar govore njegova dela in življenje. Njegov sodobnik in tovariš Ljuben Karavelov je dejal: da je Botev genij in prvi klasik bolgarske književnosti.

Mednarodno intelektualno sodelovanje

Zadnje dni julija je v Ženevi zborovala mednarodna komisija za intelektualno sodelovanje, ki jo je pred osmimi leti ustanovila Liga narodov in ji naložila, naj poišče sredstva in poti, da se intelektualni in kulturni odnosi med narodi poživijo in razširijo. Komisija sklepa, vodi in nadzoruje vse tozadevno delo, izvršuje ga pa institut za intelektualno sodelovanje, ki se je na iniciativo francoske vlade osnoval v Parizu. Upravni odbor tega instituta tvorijo predsedniki Anglije, Francije, Poljske, Belgije, Norveške, Indije, Španske, Brazilije, Peru, Nemčije, Amerike, Švice, Italije, Češkoslovaške in Japonske. Poleg tega ima pri institutu svoje delegate 44 držav — Jugoslavijo zastopa dr. Lujo Vojnovič.

Komisija in institut imata za smoter svojega delovanja — s poslanstvom duha zblíževati in sporazumevati narode med seboj in delati za mir. V tem smislu je važna akcija za zblížanje šolskih knjig — za odstranitev vsega, kar bi moglo kakorkoli žaliti ali v mladini vneti mržnjo do drugih narodov, nadalje zveze med znanstvenimi ustanovami, organiziranje mednarodnega izmenjavanja knjig, izmenjavanje profesorjev in dijakov, zaščita književnih in znanstvenih pravic itd.

Zadnje zborovanje komisije se je bavilo predvsem z vprašanjem reorganizacije. Iz ljubosum-

ja do Francije so se bila pojavila nezadovoljstva z delovanjem pariškega instituta, ki so dovedla do pomembnih organizatoričnih sprememb. Namesto dosedanjega šefa Luchaireja, ki je demisioniral, je prevzel vodstvo instituta Henri Bonnet. Komisija, ki se je doslej sestajala samo po enkrat na leto, je izvolila eksekutivo osmih članov, ki se bo sestajala vsake tri mesece. Tako se bo dobesedno del izvršujočih opravkov prenesel od instituta na komisijo in upati je, da bo ta važna organizacija za mnogo duha in miru poslej spet redno, nemoteno poslovala.

Vodnik po Dalmaciji. Za izlet ameriških rojakov po Jugoslaviji je Izseljenska liga v Ljubljani izdala droben, ilustriran vodnik — Dalmacija, Sarajevo, Beograd, Zagreb. Ob tej majhen, prigraden brošurici prihaja človeku na misel, da v slovenščini v resnici manjka priročne knjižice, ki bi zadostno informirala o Dalmaciji in o drugih južnih krajih naše države, in da smo še vedno obsojeni, o potrebi segati po raznih nemških vodnikih.

Iz katalonske književnosti. Pred dnevi je umrl veliki katalonski pisatelj Narcisse Oller, star 84 let. Bil je tvorec katalonskega kmetiškega in meščanskega romana in je bil prijatelj Zolajev, Goncourtjev in Daudetjev.

Afera. Zadnje dni je v Beogradu gostovala skupina nemških operetnih igralcev pod naslovom znanega dunajskega operetnega gledališča Theater an der Wien. Njihov uspeh je bil tolik, da so svoje gostovanje, ki so ga prvotno nameravali samo tri dni, podaljšali na deset dni. Pred zaključkom njihovega gostovanja pa je »Neues Wiener Journal« prinesel izjavo vodstva omenjenega gledališča, češ da gre za mistifikacijo, da beograjski gosti nimajo nikakšne zveze s Theatrom an der Wien in da se bo stvar obravnavala pred sodiščem. Gostujočo skupino sta vodila znana operetna pevca Margareta Slezak in Harry Payer.

Veličasten pričetek gasilskega kongresa

Ljubljana, 1. avgusta 1930.

Ves teden je bilo v glavnem stanu ljubljanskega gasilstva v Mestnem domu in v kongresni pisarni pravo vršenje, slično onemu na mravljšču, kjer izvršujejo mravlje — gasilci svoje jim določeno delo. Tehnični odsek pod vodstvom g. Milka Hojana je s člani vsak večer marljivo vežbal prav zanimive simbolične vaje. Tudi samaritanski oddelek pod vodstvom mestnega fizika dr. Mavricija Rusa in zdravnika dr. Misa je pridno vežbal prav zanimive simbolične vaje. Drugi odseki kongresnega odbora so imeli vse polno dela, a kongresna pisarna v nekdanji Mahrovi hiši je bila naravnost torišče vseh akcij in dnevno oblegana od mnogih gasilcev in drugih interesentov. Izvršilo se je pač mnogo naporega dela. Tudi navadni gasilci brez velikih šarž so se izkazali v tem pogledu po- žrtvovalne in naravnost vztrajne, kajti zadnje dni si niso privoščili niti pravega počitka in odmora. Čast in priznanje!

Kakšno bo vreme?

To vprašanje je zelo skrbelo vse gasilce. »Ali bo lepo?... Ali nam bo dež pokvaril ves kongres?... Kaj naj potem napravimo?... Tudi v dežju bomo delali!... Taki in slični razgovori so bili na dnevnem redu med gasilci zlasti v sredo, ko so se na nebosklonu pojavili črni, nič dobrega obetajoči oblaki. Oglašil se je žilav gasilec stare garde in pripomnil: Sv. Florijana bomo prosili, da bi z dežjem poprej kongres rosili, potem pa v petek do nedelje lepo vreme izprosili. Sv. Florijan je naš dober patron!

Starega gasilca vroča želja je bila od sv. Florijana uslišana. Po silnih nalih v sredo in četrtek dopoldne se je nebo zjasnilo. Danes v petek je bilo prav prijetno in naravnost mило spomladansko vreme. Vreme, izredno primerno, za slovesno otvoritev gasilske in umetnostne razstave. Tako krasnega vremena si kmalu ni nikdo mogel zažele! Mnogi gasilci pa so tudi nadlegovali vremenske preroke in celo meteorološki zavod, da bi dobili še večjo sigurnost, kakšno bo vreme v nedeljo. Seλοšno so dobivali od vremezarjev povoljne odgovore.

Olepšavanje mesta

Mnogo dela in truda je stalo olepšavanje mesta za kongres. Vso noč so bili gasilci na delu, da bi čim boljše in dostojnejše okrasili najvažnejše točke mesta. Hvalevredno je tudi delo nekaterih mladih in idealnih ljubljancov, ki so vsi marljivo delali, da bi mesto imelo res pravo prazniško lice. Vsi otoki na Masarykovi cesti so okrašeni z državnimi zastavami na drogih, dalje je Miklošičeva cesta spremenjena v nenavadno sliko pestrih zastav, tako Gosposvetska cesta in Kongresni trg, kjer se bo v nedeljo vršila velika parada in božja služba. Ne smemo prezreti, da so se tu izkazali tudi ljubitelji gasilstva prav požrtvovalno. Sprva so nameravali od prvega kandelabra pri spomeniku sv. Trojice tja doli do konca potegniti velikansko girlando. Toda kandelabri niso zmogli tega. Nato so na pobudo g. Cirila Korošca, poslovodje trdnice Pavlin, vsak kandelaber okrasili z lepim zelenim vencem ter potegnili vrvi, na katerih so razna gasilska znamenja. Okrasitev mesta je trajala od prvih jutranjih ur, nakar se je pokazala Ljubljana, ki je bila sprva zavita v gosto, lepo vreme napovedujočo meglo, v vsej svoji praznični veličini.

Prihod slovanskih gasilcev in gostov

Danes so že začele prihajati še pogostejše delegacije, deputacije in čete naših gasilcev iz oddaljenih krajev države in iz inozemstva.

V Ljubljano je ponoči prispel poveljnik francoske gasilske federacije g. Quesnet s soprogo. G. Quesnet je pooblaščen, da zastopa tudi francosko vlado na ljubljanskih gasilskih slavnostih.

Ob 4.20 so z brzovlakom prispeli preko Budimpešte in Pragerskega prav nam simpatični slovaški gasilci pod vodstvom staroste slovaške gasilske jednote g. Miloslava Schmidta iz Turčanskega Sv. Martina. Prišlo je v Ljubljano 89 slovaških gasilcev iz raznih mest slovaške, kot n. pr. iz Trnove, Sv. Martina in drugih lepih slovaških krajev. Tudi Podkarpatska Rusija ni pozabila vseslovanskega gasilskega kongresa v Ljubljani ter je nanj odposlala podstarosta podkarpatskih gasilcev dr. Šimanovskega in poveljnika g. Markovskega. Vsi so bili na glavnem kolodvoru, ki je po zaslugi postajenačelnika g. Ludvika izpremenjen v pravi raj zelenja, od zastopnikov J. G. Z. z g. R. Engelsbergerjem na čelu, prav presrečno pozdravljeni.

Kljub dolgotrajni vožnji so prišli slovaški gasilci v Ljubljano izredno čili in so z velikim zanimanjem vztrajali pri prvi dopoldanski oficijelni prireditvi.

Poljski so prišli na kongres v večjem številu, kot je bilo prvotno v listih javljeno. Poljsko gasilsko deputacijo tvori 10 članov pod vodstvom predsednika g. inž. Stanka Twarda.

Na glavnem kolodvoru je stanovanjski odsek sprejemal tudi druge deputacije in gasilce, tako iz Splita, Hrvatske in Beograda.

Streli z Grada

oddani iz dveh starih topov, ki sta desetdesetletja naznanjala Ljubljancem grozoto izbruha požara, so točno ob 10. dopoldne naznanjali, da so se pričele prve velike gasilske slavnosti z otvoritvijo

gasilske in umetniške razstave

Velesojemska uprava je našim vrlim gasilcem radevolje odstopila dva paviljona za razstavo gasilskega orodja in en paviljon za razstavo naše umetnosti. O obeh razstavah priobčimo v prihodnjih številkih daljša poročila. Priznati je treba, da se je razstavnih odsek z neumornostjo šolskega upravitelja in gasilskega načelnika g. Zdravka Mikuža iz Brezovice

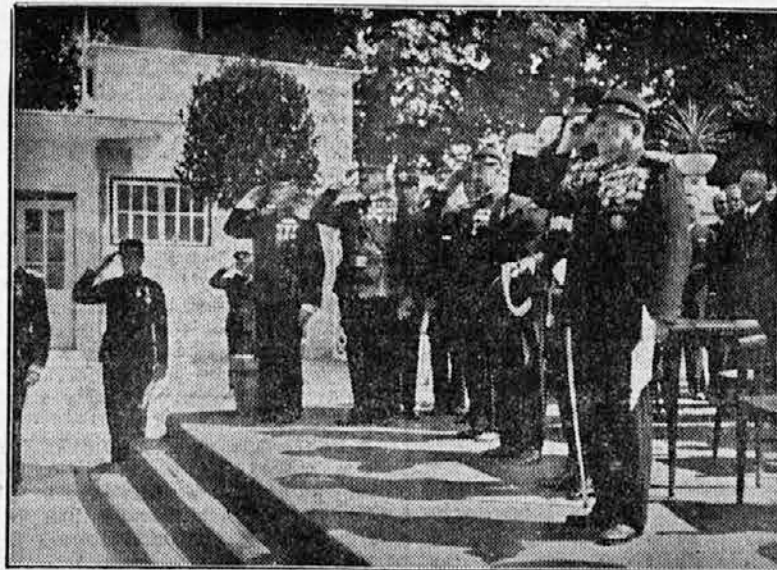
prav zelo potrudil, da je nazorno pokazal veliki napredek gasilskega orodja od najpriprostejših brizgaln do moderne motorke. Marljivo so pri tem sodelovali gasilski veterani Fran Medie, Ivan Perme, Josip Lapajnar in ključavničarski mojster I. Breskvar, ki so zbirali vse redke zgodovinske zanimivosti iz gasilstva. Ko so go stije po otvoritvi zagledali starega, a vedno čilega Ivana Permeta, je nekdo pripomnil:

Evo vam, to je gasilski naš Pašić! Ze pred 10. dopoldne je bilo na prostoru pred velesojemskim uradom dokaj živahno. Za-

volje podprle. Cenjeni zbrani! Delo našega razstavnega odseka je stremelo za tem, da pokaže resno delo na gasilskem področju. Pokazati hočemo zgodovino gasilstva, ki naj bo primera med staro in novo dobo. — Geslo našega dela je napredek in novo življenje, vedno nove naloge in novi cilji.

Prosim Vas, g. župan, da blagovolite otvoriti našo gasilsko razstavo.

Župan dr. Dinko Puc je nato v kratkem in temperamentnem govoru proglasil razstavo za

Otvoritev vseslovanskega kongresa v Ljubljani z razstavo na velesojmu.

čeli so prihajati zastopniki civilnih in vojaških oblastev, zastopniki raznih korporacij, konzularni zbor in zastopniki vseh že v Ljubljano došlih tujih gasilskih organizacij.

Navzoči so bili: kot odposlanec protektorja gasilskega kongresa Nj. Vel. kralja Aleksandra I. gosp. brigadni general Dragomir Popović z adjutantom kapetanom Bizjakom, zastopnik bana Dravske banovine inž. Serneca banski svetnik dr. Grasselli, ministra na r. dr. Kramer in dr. Županič, ljubljanski župan dr. Dinko Puc, upravnik policije dr. Guštin, zastopnik predsednika višjega dež. sodišča v. s. s. dr. Golia, direktor dravske finančne direkcije dr. Povalej, direktor dravske poštne uprave dr. Gregorič, sreski načelnik sreza ljubljanske okolice dr. Andrejka, za notarsko zbornico notar g. Aleksander Hudovernik, za odvetniško zbornico dr. Žirovnik, za Pokojniški zavod dr. Sagadin, za OUZD predsednik dr. M. Krek, za društvo srednješolskih profesorjev prof. Jeran, za Sokola kraljevine Jugoslavije I. podstarosta E. Gangla in Riko Fux, za ljubljansko sokolsko župo g. Milko Krapež, za Zvezo industrije inž. Šuklje, za Strojne tovarne in livarne g. Sirec in še mnogi drugi.

Konzularni zbor je bil prav častno zastopan, tako njega doyen avstrijski generalni konzul dr. Pleinert, konzul Čehoslovaške republike dr. Fr. Ressler, konzul Francije g. Neuville, belgijski konzul dr. Milan Dular in danski konzul g. Saša Knez.

Lepo so bile zastopane gasilske inozemske in domače organizacije, tako: g. Quesnet za Francijo, za Belgijo gg. Verdumen, Jamar, in Ramlet, za Poljsko vojevoda inž. Stanislav Twardo z desetimi delegati iz Varšave, Krakova in Lvova, starosta slovaških gasilcev g. M. Schmidt z večjim številom slovaških gasilcev, zastopnik podkarpatskih ruskih gasilcev dr. Šimanovski, dalje poveljnik beograjskih gasilcev g. Milorad Mihajlovič, starosta hrvatskih slovaških gasilcev Marjan pl. Hrčić-Topuski in končno zastopnik bačkih gasilcev g. Dimitrije Hadandjević iz Starega Bečaja.

Pozdravni govor staroste g. Turka

Starosta JGZ g. Josip Turk je pozdravil navzoče, zlasti odposlanca Nj. Vel. kralja Aleksandra generala Popovića. Povdarjal je da je bil Nj. Vel. kralj tako blagohoten, da je prevzel nad kongresom pokroviteljstvo, ter prosil g. generala, da naj blagovoli sporočiti Nj. Vel. kralju udanost vsega gasilstva kralju. Hkratu zaključil kralju trikratni: »Na pomoč! Vsi navzoči gasilci so se odzvali temu klicu.

Godba »Zarjec« pod vodstvom g. Dolinarja je nato intonirala državno himno.

Nadalje je g. Josip Turk pozdravil zastopnika bana g. Grassellija, ministra dr. Kramerja in dr. Županiča, župana dr. Puc, zastopnike vseh ostalih korporacij in gasilskih delegacij, nakar je nadaljeval:

Gasilstvo je povsod in vsikdar delovalo v blagor bližnjega. V nasprotju s prejšnjimi časi, ko je bila obramba mogoča le s fizičnimi močmi gasilcev in je gasilec le v težkem telesnem boju z elementi narave reševal nacionalno premoženje in si včasih vkljub silam ni mogel podvreči te hčere proste narave, je to delo danes čisto drugačno.

Premnože izkušnje so nas privedle do tega, da nam je to delo olajšano. Napredek na tehničnem področju nam nudi danes orodje, o katerem naši predniki niti sanjali niso.

Prepričan sem, da je storil kongresni odbor prav, ko je sklenil, da predoči ob teh slovesnih dneh našemu članstvu in vsem ljudem razvoj tehnike in službi gasilstva. Prepričani smo, da bo razstava gasilske zveze v Ljubljani rodila mnogo dobrega. Mnogo dela in truda je bilo treba, da se je uresničila razstava in čast mi je, da se s tega mesta zahvalim vsem, ki so jo omogočili s svojim neutrudljivim delom.

Prisrčna hvala razstavnemu odseku. Topla zahvala gre tudi velesojemski upravi, ki ga je tako podprla. Hvala našim umetnikom, ki so z razstavo svojih del dali naši razstavi estetični okras! Hvala vsem oblastim, ki so nas rade-

vse paviljone in posamezne oddelke. Zadržila je ne samo gasilska razstava, marveč tudi razstava naših umetnikov.

Josip Turk, starosta JGZ.

Sprejem Čehoslovakov

Maribor, 1. avgusta

Danes ob 14.25 so se z brskim brzovlakom pripeljali na tukajšnji glavni kolodvor čehoslovaški gasilci iz Moravske. V dveh vozeh je prispelo okrog 150 gostov. Na peronu so jih poleg zastopnika jugoslovanske gasilske zveze prvega podstaroste g. Vengusta iz Celja, zastopnika mariborske mestne občine g. Rodoška, zastopnikov Jugosl.-čehoslov. lige gg. svetnika Knopa, inž. Lešana in ravnatelja Kadunca, zastopnika čehskega kluba v Mariboru g. Bureša, zastopnika Sokola staroste mariborske župe g. dr. Maksa Kovatiča ter velikega števila narodnega občinstva pričakovali tudi častno uniformirani mestni in okoliški gasilci pod poveljstvom gosp. Kollerja. Čehoslovake goste je pozdravil prvi podstarosta g. Vengust za JGZ, nadalje g. Rodošek v imenu mariborske občine, g. Bureš v imenu čehskega kluba, g. svetnik Knop v imenu čehoslovanske lige. Ob sprejemu je igrala godba »Drava«, ki je zaigrala tudi čehoslovosko himno. Med 20minutnim odmorom so se gostje pogostili, nakar so se ob 14.45 odpeljali proti Ljubljani. Z njimi se je odpeljal tudi g. Vengust. Njim nasproti je prišel iz Ljubljane tudi g. Ivan Mežek.

Ljubljana, 1. avgusta.

Na glavnem kolodvoru so se kmalu po 17. uri začele zbirati ogromne množice ljudi. Na peronu so pričakovali bratske gasilce župan dr. Dinko Puc, konzul dr. Fr. Ressler, min. n. r. dr. Al. Kramer za Čehoslov.-jugoslov. Ligo, g. Skružny za tukajšnjo Obec, dr. Riko Fux in Stane Flegar za Sokolstvo ter še mnogi drugi odlični zastopniki raznih društev in organizacij. Zbrani so bili tudi vsi vodilni funkcionarji JGZ s starosto g. Josipom Turkom na čelu.

Oba vlaka, ki sta vozila čehoslovake gasilce, sta imela večminutno zamudo.

Prva skupina — gasilci moravske deželne gasilske jednote — je prispela preko Maribora v Ljubljano ob 17.55. Ta skupina šteje 136 gasil-

Amard Engelsberger, predsednik kongresnega odbora.

cev in članov samaritanskega oddelka. Skupini načelujejo starosta g. Ludvig, ki je že včeraj prispel, njegov namestnik Jar. Hrab iz Chropina, načelnik dr. Svetlik, načelnik samaritanskega oddelka Jakubec, tajnik Kotzman in blagajnik Rokos, prav častitljiv gasilec stare garde. Ko se je brzovlak ustavil, je godba »Zarja« intonirala čehoslovosko državno himno »Kde dumov« Občinstvo je prirejalo bratskim gasilecem viharne ovacije s klici: »Živeli Čehoslovaki!«

Druga glavna skupina iz Češke je prispela z vlakom preko Jesenic ob 18.15. Viharnega pozdravljanja tudi sedaj ni bilo konec. S tem vlakom je prišlo 286 gasilcev. Prispeli so med drugimi starosta vseslovanske gasilske zveze gosp. Adolf Seidl iz Prage, podstarosta čehoslovoske gasilske zveze g. Machaček, tajnik Josip Vydra in blagajnik g. Kralik.

Ko so se vsi čehoslovoski gasilci na kolodvoru formirali v sprevod z dvema krasnima praporoma, jih je starosta g. Josip Turk prav toplo pozdravil, želeč jim dobrodošlico na naših osvobojenih tleh. Vzkliknil jim je v pozdrav bratski »Zdravo!« Za pozdrave in sprejem se je zahvalil starosta g. Adolf Seidl, naglašujoč, da bodi vseslovanski gasilski kongres prava in iskrena manifestacija za slovaško vzajemnost, a hkratu tudi manifestacija vsega slovaškega gasilstva. Vzkliknil je med viharnimi ovacijami: »Živela Jugoslavija! Živelo jugoslovansko gasilstvo!« Čehoslovake gasilce je pozdravil tudi konzul dr. Fr. Ressler.

Nato se je pred glavnim kolodvorom na Masarykovi cesti razvil prav lep sprevod z godbo »Zarja« na čelu. Najprej so korakali vodilni funkcionarji vseslovanske gasilske zveze in funkcionarji posameznih zvez, za njimi čehoslovoski gasilci, ki so po glavnih ulicah prepevali lepe češke pesmi in venomer temperamentno vzklikali: »At žije Jugoslavije! At žije Ljubljani!« Sprevod so zaključili domači ljubljanski gasilci. Med rjimi so bili predmet občudovanja mladi gasilci, kmečki dečki z Barja v novih letnih gasilskih uniformah s sekiricami. Prav strumno so korakali. Oddelki malih gasilcev je štel 20 dečkov pod poveljstvom barjanskega načelnika g. Ivana Vrbineca. Ta skupina je vzbujala povsod veliko pozornost in tople simpatije tudi med čehoslovoskimi gasilci. Od glavnega kolodvora, po Miklošičevi cesti, Marjinem trgu in dalje do Mestnega doma so tvorile množice prebivalstva impozanten špalir.

Pred Mestnim domom je bil razhod. Po 18. je prispelo tudi 40 gasilcev iz Banjaluke, Bjeline in Sarajeva.

Zvečer se je vršila sijajno uspela podoknica kumici ge. Franji Tavčarjevi na Bregu in starosti g. Josipu Turku na Vidovdanski cesti.

Prihod Poljakov

V petek dne 1. avgusta 1930. je Društvo prijateljev Poljske pozdravilo v svoji sredi v hotelu Union odlične goste iz poljske republike, ki se udeležujejo vseslovanskega gasilskega kongresa, predvsem vojvodo (bana ali velikega župana) varšavskega vojvodstva inž. Stanislava Twarda, predsednika poljskih gasilskih društev in g. dr. Václava Kneblevskega, predsednika Lige Poljsko - jugoslovanskih društev in odličnega žurnalista. Goste je pozdravil predsednik društva g. dr. R. Molé in izrazil željo, da se obnovi poljski vicekonzulat v Ljubljani. Sestan-ku sta prisostvovala g. podžupan prof. Evgen Jarc in g. prelat dr. Fran Grivec. Gostje so se navdušeno izražali o svojih vtisih iz Ljubljane. Soglasno je dozel sklep, da je treba po vzgledu Lige poljsko - jugoslovanskih društev vsa jugoslovanska društva prijateljev Poljske zvezati v Ligo Jugoslovansko - poljskih društev. Obenem so poljski gostje povabili naše društvo k udeležbi na kongresu društev, ki ga je poljsko - jugoslovansko vzajemnost, za letošnjo jesen v Poznanju.

Dnevne vesti

- Dodatek k razglasu kraljev. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani o licitaciji V. No. 4432 z dne 2. julija 1930. Dodatno k razglasu o licitaciji za oddajo del za ureditev cestišča z dvojno površinsko prevlakso s katranom oziroma asfaltom na banovinskih cestah Plesnica—Sv. Lenart, Vojnik—Dobrna, Celje—Laško in Celje—Rogatec objavlja kr. banska uprava, da se bodo na licitaciji dne 11. avgusta 1930 sprejemale tudi alternativne ponudbe za ureditev cestišča z asfaltnimi emulzijami v mrzlem stanju, odnosno tlakovanje z malimi kockami. Tozadevni posebni pogoji in za ponudbo potrebni podatki so na vpogled med uradnimi urami v prvem odseku tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani. V ostalem veljajo določila prvega razpisa

- »Službeni list« kraljevske banske uprave št. 16 z dne 2. avgusta 1930 objavlja naslednje zakone itd.: Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o drž. prometnem osebu. Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o poštno-hranilnem, čekovnem in virmanskem prometu v kraljevini Jugoslaviji z dne 30. novembra 1921. Pravilnik o prehrani obojencev kazenskih in drugi sličnih zavodov. Uradniške legitimacije zaradi izražanja ugodnosti na voznji. Razne objave iz »Službenih novine«.

- Delegati na konferenci UJNZB v Celju. Delavska zbornica v Beogradu je delegirala na konferenco železniških delavcev, ki se bo 3. avgusta vršila v Celju, g. Filipa Uratnika, tajnika ljubljanske Delavske zbornice. Sindikalna centrala je delegirala na konferenco Bogdana Krekiča. Tudi prometno ministrstvo pošlje svojega delegata na konferenco.

- Angleški lordi na naši rivijeri. Te dni dopse na Sušak skupina izletnikov iz Angleške, med katerimi je 6 angleških lordov. Iz Sušaka bodo odšli v Crikvenico in od tod z avtobusi k Plitvičkim jezerom. Za temi pride na Sušak tudi skupina 30 holandskih izletnikov.

- Železnica po Zetski banovini. V gradbenem ministrstvu je zasedala posebna komisija pod predsedstvom ministra Trifunovića in razpravljala o vprašanju daljnjega trasiranja Jadranske železnice preko Zetske banovine. Kakor znano, obstojita dva predloga za nadaljnjo traso te železnice. Ena vodi preko Podgorice na Cetinje, od tam pa skozi predor na Kotor. Ta zveza bi bila krajša, združena pa je z velikimi terenskimi težavami. Druga trasa je sicer daljša, a je lažje izvedljiva ter vodi preko Virpazara na Bar in Kotor. Konferenca se je imela danes popoldne nadaljevati in je morala priti do odločitve v vprašanju, katera od obeh tras naj se osvoji.

- Urad trgovinskega atašee Zedinjenih držav v Beogradu. Poslaništvo Zedinjenih držav Severne Amerike v Beogradu je obvestilo našo vlado, da se je vlada Zedinjenih držav odločila ustanoviti v Beogradu urad trgovinskega atašee. Za trgovinskega atašee je postavljen Emil Kokić, za poljedelskega atašee je postavljen g. Lujo I. Mihael, a za politično-trgovinskega atašee Edvard Eichelberger.

- Upravnica pošte poneverila 300 tisoč Din. Te dni so odkrili veliko poneverbo v Srbobranu. Upraviteljica tamonjske pošte Julka Crkvenjakova je pri čerkovnem računu poneverila okoli 300.000 Din. Upraviteljica je priznala, da je denar poneverila zadnjih pet let. Je stara 42 let in ima tri otroke.

- Ponavljalni nižji tečajni izpiti. Po brzojavnem odloku ministrstva prosvete SN B. 23.530 z dne 30. julija 1930 je odobreno rednim učencem, ki so padli pri nižjem tečajnem izpitu iz enega ali dveh predmetov junija meseca 1930, da polagajo izpit koncem julija ali v začetku avgusta 1930, če reflektirajo na sprejem v vojno akademijo ali druge strokovne šole. Izpit lahko polagajo, ako se v dotičnem kraju nahajajo predmetni učitelji, razredni starešina in še en član komisije za nižji tečajni izpit junjskega roka.

- »Pokojnik« poročnik, ki še živi v Beogradu. V izložbi neke beogradske knjigarne se je pojavila te dni ved drugimi napetimi publikacijami senzacionalna knjiga o avanturah o nekem pokojnem poročniku Brengolfu. Neki Beograjecan se je spomnil, da je močakarja s takim imenom že spoznal, in da ta živi v Beogradu. In res. Obiskal je tega gospoda, ki vodi pisarno nekega ameriškega podjetja, in g. Brengolf mu je rekel: Jaz sem pokojni poročnik Brengolf! Brengolf je živel zelo burno življenje kot diplomat, švicarski in francoski oficir, na dvorih in med divjaki ter med svetovno vojno.

- Krematorij v Beogradu. Društvo za gradbo krematorija je sklenilo pričeti že letos z deli za krematorij v Beogradu. Zgradili ga bodo na beograjskem pokopališču, stal bo 1 milijon dinarjev.

- Zopet potresni sunki v Banjaluki. V sredo ob 13.6 so čutili v Banjaluki dva močna potresna sunka. Prvi sunk je bil slabši od drugega. Škode ni bilo, le z nekaterih hiš je popadalo nekaj opeke.

- V Zagrebu je 10.000 šoloobveznih otrok. Prosvetni oddelek zagrebskega magistrata je sestavil statistiko šoloobveznih otrok, po kateri je vpisanih na 22 osnovnih šolah v Zagrebu 4956 dečkov in 4644 deklic. Za toliko število otrok je potrebnih v Zagrebu najmanj še 6 novih šol. Letos se bo vpisalo v prvi razred vseh šol 1331 dečkov in 1206 deklic.

- Otvoritev nove tržnice v Zagrebu. Nova tržna lopa v Zagrebu, ki je skoro dograjena, ima 48 stojnic za mesarje, 8 za peke, 9 za pro-

dajalce sočivja, 17 za sirarje in prodajalce jaje, 8 za mlekarje, 7 za prekajevalce in prodajalce perutnine, 3 za prodajalce rib in 9 stojnic za prodajalce južnega sadja. Doslej so skoro vse stojnice že oddane, le za stojnice za sir, mleko in jajca je manj reflektantov. Tržnica bo otvorena začetkom septembra.

- Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Žiska ulica 4 in Stari trg 12.

- Dobava gasilskih cevi. Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje dobavo 300 metrov gasilskih konopnenih cevi št. 6, 20 atmosfer pritiska, in 30 kompletnih gasilskih pasov s sekirami za gasilsko društvo na Barju. Za cevi je priložiti tudi vzorce. Pravilno kolkovane ponudbe je vložiti do 9. avgusta v gospodarskem uradu. Navodila in razpisni pripomočki se dobe v mestnem poklicnem gasilskem uradu.

- Čarugovski roparski napad pri Vočinu. Pri Vočinu je bil izvršen roparski napad, ki spominja na hajdukovanje Jovana Čaruge. Dva maskirana roparja sta napadla kmeta Josipa Rekiča in njegovega sina Stevo. Ko sta šla skozi gozd, sta ju roparja ustavila oborožena s puško in zahtevala denar. Ne da bi čakal, je eden roparjev sprožil in zadel Rekiča v noge. Ropar mu je hotel preiskati listnico, v kateri je imel kmet skopiček 9000 Din za prodane vole. Ropar je poveljeval tovarišu, naj zopet strelja, ko se pa puška ni sprožila, je ropar vzel iz žepa nož. Tedaj je kmetu uspelo, da je udaril roparja s palico po glavi in ga podrl na tla. Roparjev tovariš je pobegnil, ko so prišli orožniki, pa tudi tudi roparja ni bilo nikjer več.

Ljubljana

■ Sator Rdečega križa. Ljubljanski oblasni odbor Rdečega križa je postavil v priliki vseslovanskega gasil. kongresa na trgu pred Narodnim domom nov bolniški šator, ki vzbuja po svoji lični in solidni vnanosti splošno pozornost občinstva. Sator, ki ga je dobavila znana dunajska tvrdka M. J. Elsinger in sinovi, je dolg 16 metrov, širok pa 13 metrov ter je v njem prostora za 30 do 40 bolniških postelj. Naš Rdeči križ se ni obotavljal izdati razmeroma visoko vsoto (okoli 50.000 Din) zanj, ki utegne biti velike koristi v primeru, da se v kakem kraju pojavi epidemična bolezen, ko je treba nuditi bolnikom potrebno nego in jih obenem izolirati od ostalega prebivalstva. Vnanje stene in strehe so iz močne platnene jadravine, znotranje pa iz tanjšega blaga. Ta dvojna stena omogoča uporabo šatora v vsakem vremenu, tudi v zimskem času, ker se da notranjškina tudi s pečmi ogrevati. Dnevna svetloba prihaja vanj skozi 6 lin, za zračno ventilacijo pa skrbita 2 lini v strehi. Občinstvo ima priliko, da si ogleda zanimivo sestavo šatora tudi v notranjškini proti skromni vstopnini 2 Din, ki se pobira v prid Rdečemu križu. Vsak posestnik, ki plača vstopnino, dobi obenem brezplačen izvod pravkar izišle propagandne brošure: »Rdeči križ — čemu je, kako deluje?« — Gasilec v kroju pa je dovoljen prost vstop.

■ Klub Koroških Slovencev v Ljubljani priredi danes ob 8. uri zvečer na vrtu hotela »Lloyd« družabni večer. Pridejo naši slovenski gasilci iz Koroške, zato se družabnega večera vsi udeležite.

■ Tečaj za rokotvorni pouk. Včeraj se je zaključil na srednji tehnični šoli v Ljubljani učiteljski tečaj za deška ročna dela, ki ga je priredila kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani za učitelje osnovnih in meščanskih šol. Absolvirali so sledeči gospodje, in sicer mizarstvo in kovinarstvo: Belihar Ant. (Tržič), Dolgan Al. (Raka pri Krškem), Eržen France (Banjaloka pri Kočevju), Gabrovec Bened. (Zire), Golobič Peter (Jesenice), Japelj Pavle (Vrhnika), Ljubič Ant. (Radeče pri Zidanem mostu), Perko Iv. (Telče), Robič Ant. (Komenda), Rutau Lud. (Zabukovje), Volk Viktor (Rakek), Železnik Mar. (Sevnica). — Lepenkarstvo: Baša Alojzija (Potoči), Houtman Zorana (Dol. Nemška vas), Hrast Natalija (Makole), Kogej Leopoldina (Preddvor), Merlak Valentina (Horjul), Pagon Franja (Gor. Lendava), Peterlin Jožica (Sv. Barbara v Slov. Goricah), Petrič Ida (Krupljin pri Gor. Lendavi), Pokorn Danica (Mošnje pri Radovljici), Režabek Mar. (Konjice), Schrott Marija (Jesenice), Škufca Jožefa (Sv. Rupert), Tkačev-Vidmar Mar. (Ljubljana), Tratnik Ana (Gor. Ponikva), Ušeničnik Mara (Domžale), Vontina Pavla (Tržič). — Pletarstvo: Balam Fanika (Dol. Logatec), Eržen Marija (Begunje pri Cerkljici), Hvala Tone (Trnje), Kavšek Franja (Dragatuš), Klavara Adolf (Kranj), Kržičnik Gustav (Črneča vas), Lapajne Janko (Budnici), Mazi Vinko (St. Jurij pod Kumom), Oblak Rozalija (Železniki), Paulič Efreim (Trbovlje - Vode), Pipa Rudolf (Šmarjeta pri Novem mestu), Šilovinec (Krško) in Tivadar Janez (Črensovec).

■ Storklja na cesti. Včeraj so poklicali stražnika v neki ljubljanski ulici k ženski, ki so jo popadli na cesti poročni krč. Stražnik je poklical rešilni voz, ki je žensko odpeljal v bolnico.

■ Prijavljane služkinje! Zadnje čase so ovdili več ljubljanskih gospodinj, ki niso prijavile svojih služkinj ali jih niso odjavile. Včeraj je bil ovađen tudi neki ljubljanski advokat, ki ni odjavil služkinje.

■ Tatvina električnega motorja. Franu Pircu, delavcu iz g. Siške, je neznan tat izmaknil v Mestnem domu 300 Din vreden dinamo.

■ Sin mu je pobegnil. Zidar Miroslav S. iz Dola pri Domžalah je naznanil policiji, da mu

je pobegnil od doma 17-letni sin, ki je visok ter močne postave, plavih las in hodi okoli navadno gologlav. Znanci so ga videli na ljubljanskem glavnem kolodvoru in okoli Borze dela.

■ Aretacije. Aretiran je bil neki možki zaradi preprečevanja povratka. Prijavljen pa neki trgovec radi prekršitve naredb o odpiranju in zapiranju trgovin, 2 šoferja zaradi prenapetosti vožnje in 6 voznikov zaradi prekrška cestno-polijskega reda.

■ »Kolesarje« zopet na delu. V včerajšnji policijski kroniki so bile prijavljene kar tri tatvine koles. Na Studencu stanujočemu Avgustu Rodetu je neznan tat ukradel kolo znamke »Tribuna, vredno 750 Din. Elektrotehnik Ivan Muršek je pa pustil kolo na Miklošičevi cesti pred Delavsko zbornico in mu ga je kolesar tudi odnesel. Kolo je znamke »Champion« in je zeleno prepletkano. Kolesar se je pa zanimal tudi za damsko kolo Marije Presenikove, snažilke v Okrožnem uradu. Iz veže Okrožnega urada ji je ukradel damsko kolo znamke »Puch« vredno 1200 Din.

Celje

■ Prihod nadškofa dr. Jegliča. Včeraj popoldan ob 14. se je z ljubljanskim brzim vlakom pripeljal nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Spremljal ga je novi ljubljanski škof dr. Gregor Rožman. Na kolodvoru so ga sprejeli njegovi sorodniki in celjska duhovščina, pa tudi drugega občinstva je bilo veliko. Nadškof se je nato z avtomobilom odpeljal v stamostan lazaristov na Jožefovem hribu.

■ Odlikovanja polic. stražnika. Z zlato kolajno za vestno službo sta bila odlikovana okolišni nadzornik g. Joahim Šonc in višji stražnik g. Alojz Sušelj. Odlikovanje jima je na svečan način izročil g. okrajni nadzornik Gril iz Ljubljane.

■ Kolesarski izlet. Klub slov. kolesarjev v Celju priredi v nedeljo 3. avgusta izlet v Maribor. Zbirališče pred hotelom »Hubertus« ob 5. zjutraj, povratek ob 20.

■ Redne nezgode na Mariborski cesti v Gaborju zahtevajo tam stražnika, ki naj urejuje promet. Pred nekaj dnevi se je tam pripetila težja kolesarska nezgoda, predvčerajšnjim pa je voznik Martin Zorko iz St. Bistrice podrl na tla posestnikovega sina Martina Mirnika, ki je gnal kravo po cesti. Mirnik je dobil občutne poškodbe na rokah in nogah. Obel nesreči sta se zgodili zaradi nepravilnega izogajanja drugim vozilom, ki so na cesti stala.

■ Avtomobilska nezgoda. Gostilničar g. Jelen iz Polzele se je v sredo ponesrečil z avtomobilom v bližini Kozjega. Na precej strmi in ozki cesti se mu je avto prevrnil in je zadel g. Jelen občutne poškodbe.

■ Statistika umrlih. V mesecu juliju je umrlo v celjski javni bolnici 15 oseb, v mestu pa 2.

■ Smrt znanega oficirja. Včeraj zjutraj je na svojem stanovanju na Glavnem trgu zadet od srčne kapi umrl podpolkovnik v pokoj gosp. Marko Dolič. Pokojni je bil rodom Dalmatince. Posvetil se je vojaškemu poklicu in je kot oficir prestal ves čas svetovne vojne. Po prevaru je služil še na Cetinju. Po upokojitvi se je naselil v Celju, kamor je slučajno prišel, pa mu je tu tako ugajalo, da je kar ostal. Bil je splošno priljubljen. Dosegel je starost 61 let. Pokopali ga bodo z vojaškimi častmi. Čast njegovega spomina!

■ Tujei v juliju. V preteklem mesecu je bilo v Celju 1309 tujcev. Od teh je bilo 1069 Jugoslovancev, 108 Avstrijcev, 21 Nemcev, 32 Italijanov, 13 Madžarov, 40 Čehoslovakov, 3 Švicarji, 1 Američan, 1 Grk, 3 Rumuni, 5 Rusov, 2 Francozi, 4 Poljaki ter 2 Bolgari. Po poklicu je bilo 342 trgovskih potnikov, 61 industrijev, 153 uradnikov, 27 odvetnikov, 19 zdravnikov, 83 obrtnikov, 116 dijakov, 219 delavcev in 289 brez poklica.

Maribor

■ Mariborski denarni zavodi naznanjajo, da bodo njihove blagajne od 1. do 31. avgusta odprte le dopoldne od 8. do 12.30.

■ Koncert v mestnem parku bo priredila godba »Drava« v nedeljo od 10.30 do 12. ure ob lepem vremenu.

■ Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru sklicuje izredni občni zbor za 3. avgusta ob 9. uri v Gambrinovi dvorani. Na dnevnem redu sta razpustitev društva in slučajnosti. Dostop imajo samo člani, ki so letos plačali članarino.

■ Naraščanje Drave. Drava še vedno narašča in je samo v noči od četrta na petek narasla za približno 1 meter. Naši motorni člani kljub temu vozijo, tudi brod »Maribor«, ki je že popolnoma popravljen.

■ Občni zbor gostilničarske zadrage v Konjicah. V nedeljo 27. julija je bil v Konjicah občni zbor tamkajšnje gostilničarske zadrage, katere zbor tamkajšnje gostilničarske zadrage, katerega je vodil načelnik g. Franc Založnik ob navzočnosti zastopnika oblasti g. Dereanija, združnega revizorja Ignaca Založnika iz Maribora in zastopnika zveze v Mariboru g. Emeršiča in zveznega tajnika g. Petelina. G. Emeršič je podal poročilo o akciji za pivovarstvo v Laškem, nakar so se navzoči gostilničarji v velikem številu prijavili kot delničarji. O zadruznih in stanovskih zadevah sta pa predavala še g. Ignac Založnik in zvezni tajnik.

■ Iz naših kinematografov. V četrtek so pripele na tukajšnji carinarstvo aparature za zvočni film »Grajskega kina« in kina »Union« in so bile takoj začarane. Z montiranjem, ki bo trajalo do 15. t. m., prično v ponedeljek. Oba omenjena kinematografa bosta posled predvajala samo zvočne filme, dočim se bodo že naroceni nemil filmi odigrali v kinu »Apolo«.

■ Prenočišča si je želel. V četrtek zvečer je bil stražnik pozvan v Ljudsko klet v Grajski ulici, da intervenira zaradi nekega gosta, ki ni

hotel plačati računa. Uporni gost se je legitimiral kot brezposelni trgovski pomočnik in je izjavil, da računa ne bo plačal, ker bo tako dobil v zaporu vsaj še prenočišče. Njegovi želji je bilo ustrezno.

■ Ribji trg. Na ribjem trgu so se v petek prodajali mali škombri po 20 Din kg, sardele po 22 Din, lancati po 26 Din in morski raki po 30 Din.

■ Dve novi avtobusni progi. Maribor dobi v kratkem dve novi avtobusni zvezi, in sicer z Ljubljano in Sv. Jurijem in Sv. Jakobom v Slov. Goricah. Za prvo koncesijo je zaprosil g. Oskar Žužek, za drugo pa g. Fr. Šnuderl, trgovec v Sv. Jakobu.

■ Kap je zadela predvčerajšnjim opoldne 71-letno vdovo pokojnika Melzerja go. Marijo Melzer. Z rešilnim avtomobilom so jo odpeljali v bolnico.

■ Tujski promet. V mesecu juliju je bilo v Mariboru priglasihih 1883 tujcev, in sicer 1447 Jugoslovancev in 436 iz drugih držav. Izmed teh jih je bilo 177 iz Dunaja, 100 iz Gradca, 159 pa iz drugih tujih mest.

■ Iz Javne kuhinje. Vsem, ki prireajo v Mariboru kongrese, stanovske sestanke, tekme, turnirje in podobno, priporočamo, da pogoste svoje goste v Javni kuhinji na Slomškovem trgu, kjer bodo zadovoljivo postreženi.

■ Policijsko čiščenje. V petek zjutraj je tukajšnja policija aretirala 11 oseb, ki so se brez posla in stalnega bivališča potepale po mestu. Ko jim bodo prerešali obisti, bodo odpisani v svoje domovinske občine.

■ Nepreviden kolesar. V četrtek je neznan kolesar podrl na tla raznašalca časopisov Filipiča in ga lažje poškodoval. Kdo je bil, se še ni dalo ugotoviti.

■ Nezgoda pri delu. Predvčerajšnjim zvečer so morali po odredbi železniškega zdravnika dr. Sekule prepeljati iz delavnice državnih železnic v bolnico 19-letnega dijaka tehnika Milenka D., ki je tam prakticiral.

■ Špekulacija. V našem mestu imamo več obrtnikov in drugih podjetnikov avstrijske državljanstva pripadnosti, ki zaprosijo za naše državljanstvo šele tedaj, ko dosežejo starost izven vojaške obveznosti, dočim njihovi sinovi še nadalje ohranijo avstrijsko državljanstvo. Slučajno ali namenoma?

Sevnica

V nedeljo 3. avgusta gostuje v Sokolskem domu v Sevnici baletna skupina kraljeve drž. opere iz Ljubljane. Ker je to prva prireditev te vrste v Sevnici, je zanimanje zanjo zelo velika.

Novo mesto

Huda nevihta s točo je divjala v sredo okoli 3. ure popoldne po večjih vaseh ob vznožju Gorjancev. Posebno hudo so prizadeli vasi Zajčji vrh, Dolž, Vrhnova, Brezovca in Mali Orehek. Letina je vsa uničena, vinogradi goli. Kmetje pripovedujejo, da je tako silno pihalo, da se je drevje kar šibilo in lomilo. Kaj takega še ne pomnijo. Vsi so silno potrti, ker je baš letos kazalo polje in vinogradi v teh krajih izredno lepo.

■ Na Martinščico je v četrtek z večernim vlakom odšlo na letovanje za mesec avgust 7 letoviščarjev in sicer 1 gimnazijka in 6 učencev deške osnovne šole v Novem mestu. V Novem mestu je posredoval letovanje mestni odbor »Jadranske Straže«.

■ Sezija gob. Radi toplega deževnega vremena je letos po gozdovih novomeške okolice silno veliko gob. Staro in mlado, vse hiti ponje in se zalaga s tem izbornim sadežem. Najbolj ponosni pa so vsi, če prinesejo iz gozda »ajdovčec«, ki so tako mladi, sveži, okrogli in temnoklobučasti. Ti ajdovčki so prvi oznanjevalci jeseni, kajti ime so dobili po ajdi, ki takrat cveče.

Kranj

■ Meščani in okoličani na vseslovanski gasilski kongres v Ljubljani! Polovična vožnja po železnici dovoljena za vse vlake in vsakega obiskovalca kongresa. Legitimacije po 2 Din se dobe v trgovini Ferd. Sajovica, v nedeljo pa bodo na razpolago na postaji pri vseh vlakih. Oddaja jih g. Ivan Božič, član tukajšnjega gasilnega društva.

Trbovlje

■ Vrnitev rudarskih otrok iz Gorenjske. Sinoči so se vrnili rudarski otroci, ki jih je pred 3 tedni poslala tukajšnja Bratovska skladnica na taborenje v naravi na Gorenjsko. Taborili so v trikotu med Savo-Dolinko in Savo-Bohinjko. Bolehni otroci so se zelo opomogli, tako da tehtajo nekateri 3—4 kg, skoraj vsi pa 2—3 kg več nego pred odhodom iz Trbovelj. Vsem se na zagorelih obrazih pozna dobrodejni vpliv solca, vode in zdravega planinskega zraka. Taborilo je okrog 80 otrok in okoli 30 odraslih gozdomnikov pod vodstvom vodje tukajšnje gozdovniške lige, g. Danila Kostanjseka.

■ Invalidska prireditve. Tukajšnja krajevna organizacija Udruženja vojnih invalidov priredi v nedeljo, dne 3. avgusta v gostilni Šener javno veselico, katere čisti dobiček je namenjen revnim vojnim žrtvam.

■ Društvo rudniških vpokoencev v Trbovljah opozarja svoje člane, da plačajo posmrtnino za članom, ki je v avgustu umrl. — Novovpokoenci se sprejemajo v društvo takoj po dvigu prvega izplačila pokojnine, kasneje se sprejem odloklji, da se posmrtni fond s tem ne oškoduje. Novovpokoence sprejema društvo vsak penzijski dan v gostilni g. Marije Zupan, kjer ima društvo svoj sedež.

■ Tombola Planinskega društva. Tukajšnje Planinsko društvo se pripravlja na veliko tombolo, ki bo v nedeljo, dne 17. avgusta ob 15. uri. Čisti dobiček celokupne prireditve je namenjen za kritje stroškov gradnje nove planinske koče na Mrzlici, ki se že gradi.

Proti plinskim napadom ni pomoči in brambe

Nad Lyonom so te dni imeli velike vaje z letali, ki so jih ljudje opazovali z velikim zanimanjem, v vojaškem oziru pa niso dosegli pričakovane rezultate. Kakor v Aisnu in v Londonu, tako se je pokazalo tudi v Lyonu, da pri današnjem stanju tehnike velemeš ni mogoče braniti pred napadi iz zraka.

Letalski polk iz Grenoble-a je imel pri vajah nalog, da napada. Dolet neprijateljskih letal so sicer s slušalnimi aparati vedno lahko doznali in so mesto alarmirali, nemogoče pa je bilo vsem letalcem preprečiti pot nad mesto. Obrambni topovi so sicer delali z neverjetno brzino, vendar pa se je letalcem vedno posrečilo mesto doseči.

Obramba je bila tem manj učinkovita, v kolikor večji višini so letalci napadali. Pokazalo se je, da je obramba učinkovita le do višine 1500 metrov. V višini 2500 metrov pa so vsa obrambna sredstva odpovedala. Pri napadih ponoči je bila obramba še slabša. Pri prvem napadu so slušalne postaje javile le 18 napadalec, a žarometi so odkrili le 4 velika letala. Napadov posameznih letal iz višine 3000 m pa sploh niso opazili, dokler ni bomba padla v mesto.

Zgodovina Amerike v 500 besedah

Bivšemu predsedniku Zedinjenih držav Coolidge-u so naročili, naj napiše zgodovino severoameriških Združenih držav v 500 besedah, ki bi jih potem vklesali v velikanski črkami v skalovje »Black Hills« v državi Dakota. Naročniki so bili prepričani, da je Coolidge edini človek, ki zmoro to nalogo, češ, da bo človek, ki ima rekord glede molčečnosti, to nalogo najbolje rešil. Coolidge se je res lotil dela in Amerikanci so ponosni, da je Coolidge nanj stavljen zaupanje popolnoma opravičil. Coolidge je razdelil zgodovino Združenih držav na 7 delov. Za vsako periodo ima na razpolago 71 besed, tako da bo rabil za vso zgodovino le 497 besed, torej tri manj, kakor mu je bilo naročeno. Prva dva dela, ki sta že gotova, imata skupaj le 76 besed, tako da ima Coolidge še 424 besed na razpolago za naslednjih 5 delov. Kako bo Coolidge svojo nalogo rešil stvarno, tega ne vemo še, gotovo pa je, da bo njegovo delo velikansko vsaj v obliki, kajti vsaka v skalo vsekana črka njegove zgodovine bo 1 meter visoka.

Originalna misel gospoda Smitha

Največ mislijo ljudje na to, kako bi prišli do denarja. Ta misel se je lotila tudi gospoda Jonathana Smitha, nekdanj skromnega trgovskega pomočnika v neki veliki londonski trgovini, ki pa je danes težak milijonar v solidnih angleških zlatih funtih.

V hiši, kjer je stanoval g. Smith, so stanovali še štiri osebe istega imena. Smith je namreč na Angleškem silno razširjeno ime in samo v Londonu živi ljudi tega imena okoli 80.000. Kjer pa stanuje v eni in isti hiši več ljudi istega imena, se rado zgodi, da pošta pisma itd. zamenjava, in tako je dobil tudi gosp. Smith I. dostikrat pisma, ki so bila namenjena gospodu Smithu II. ali pa se je dogodilo obratno.

Naš gospod Smith je začel torej premišljevat, kako bi take zamenjave preprečil. Pa mu je padlo v glavo, da bi najbolje, če bi imel vsak angleški državljani poleg svojega imena še kak poseben znak, kakor je to navada pri vojakih. Za sebe n. pr. si je določil šifro »D G 4 S 3«.

S to šifro je označil vse predmete, ki so bili njegova last, svoj dežnik, svoj nož, svoje svinčnike itd. Londončani so njegovo pametno misel zelo hvalili, ker na Angleškem največ velja

smisel za prakso. Smith si je dal torej svojo idejo patentirati in je ustanovil družbo, ki izdeluje take značke in šifre.

Ta sistem se je v Londonu zelo obnesel. Prej so mogli le s težavo dostavljati izgubljene predmete ljudem istega imena, sedaj pa je skoraj izključeno, da koga ne bi našli. Največ koristi od svoje originalne ideje pa je imel vsekakor gospod Jonathan Smith sam, ker mu je prinesla milijone.

Potepuh zaprt kot milijonar

Porotniki v Lyonu se niso še nikdar toliko smejali kakor pri razpravi proti Josipu Picardu in njegovim tovarišem. Leta 1906. se je namreč neki mladenič iz Berancourta med vožnjo s čolnom sprl s svojim tovarišem zaradi nekega dekleta. Fanta sta se v čolnu stepla, dokler se ni čoln prevrnil in sta oba padla v vodo. Tepla pa sta se še v vodi naprej, dokler ni eden od njih utonil, drugi, Gustave Rivoir, pa je pobegnil v Brazilijo. V domovini je bil obsojen v njegovi odsotnosti na dosmrtno ječo. Gustave Rivoir, ki je sicer bil na dobrem glasu, je poklical k sebi v Brazilijo še svojo nevesto, potem pa je kupil plantažo za kavo in je v malo letih prav močno obogatel.

Nekega dne pa se mu je stozilo po domovini. Ker pa se je bal obsodbe in njenih posledic, je pisal županu svojega rojstnega kraja, da globoko obžaluje svoj nepremišljeni čin in da je pripravljen kot odškodnino ali kot kazen sezidati za občino bolnišnico ali kako drugo koristno ustanovo. Ko je župan to pismo prejel, se je takoj podal v Lyon k državnemu pravniku. Odgovor, ki ga je župan dobil, pa je bil jako trd, kajti državni pravnik je obstal na tem, da se mora Gustave Rivoir javiti sodišču, ki bo odredilo novo razpravo. Ko je župan to sporočil Rivoiru, je ta odgovoril, da z bolnico ne bo nič in da se ne misli več vrniti v domovino.

Župana je ta vest silno razburila, ker je smatral, da ima novo bolnišnico takorekoč že v žepu. Presenečeni pa so bili tudi občinski svetovalci, ki so takoj sklicali sejo, da se posvetujejo, kako bi se dala stvar le urediti, da bi dobili bolnišnico. Na tej seji je prišel pekovski mojster Boutaut na idejo, da bi bilo najbolje najti kakega potepuha, ki bi se dal proti primerni odškodnini zapreti namesto Rivoirja, dokler ne bi bila izrečena nova razsodba. Ta predlog je bil vsem všeč. Primerno osebo so kmalu našli. Znaní potepuh Picard se je takoj odločil, da gre za nekaj dni v ječo proti odškodnini v znesku 25.000 frankov in 200 frankov dnevnic. Preoblekel se je v silno karirano obleko, si prižgal pipico in korakal v zapor kot »milijonar«. V zaporu so z njim kot dobrotvornim milijonarjem zelo lepo ravnali in so mu

dovolili vse mogoče olajšave, celo sprehajati se je smel vsak dan 2 uri po mestu v spremstvu tega ali onega uradnika.

Tako je minulo 14 dni in potepuh »milijonar« je živel lepo in prijetno kot tič pod nebom. Nenadoma pa se je vse zelo izpremenilo. Nekega jutra so namreč potepuhu dostavili njegovo obsodbo, ki se je glasila na dosmrtno ječo. To se je pa zdelo gospodu potepuhu le nekoliko preveč in zato je takoj prosil, da ga peljejo pred preiskovalnega sodnika, kateremu je vse povedal po pravici. Na podlagi te izpovedi so potepuhu seveda vzeli vse njegove dotodanje olajšave, zaprli pa so tudi vse občinske svetovalce, ki so celo zadevo priredili. Porotniki v Lyonu pa so vzeli zadevo bolj od lahke strani in ker je bil med tem tudi pravi milijonar Rivoir že oproščen, so jih vse oprostili, a tudi potepuha so izpustili iz ječe. Ta pa sedaj toži občino na izplačilo obljubljenih mu dnevnic.

Avtomati. ki nosijo milijone

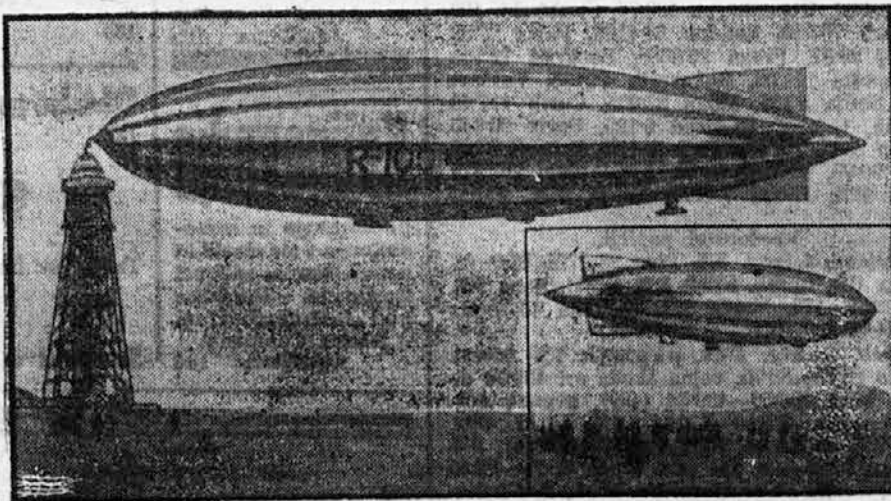
Pred 20 leti je bilo postavljenih na raznih vidnih mestih še jako malo onih ličnih aparatov, kamor vržeš novce, aparat pa ti izroči kar sam par cigaret, bonbonček ali pa kosček čokolade ali pa vstopnico za peron. Najprej so poskusili z aparati za izdajo vstopnic na peron, ki so še dandanes jako priljubljeni, posebno v velikih mestih, kjer vlada običajno velik naval na kolodvorske blagajne. Samo na kolodvorih v Nemčiji je dandanes postavljenih okoli 20.000 avtomatov kjer človek lahko kupi vstopnico za peron. Avtomati prodajo na leto do 200 milijonov vstopnic za 20 milijonov mark.

Ker so si ti aparati v praksi zelo obnesli, so prišli na idejo, da bi prodajali tudi druge stvari avtomatično, in tako so prišli polagoma v modo aparati za prodajo slaščic in podobnih drobnarij. Promet je ogromen in gre v debele milijone.

Zato pa je postalo vprašanje avtomatov kmalu predmet javne brige. Proti avtomatom je nastopila najprej policija, ker avtomati prodajajo svoje blago res avtomatično podnevi in ponoči in se ni ne ozirajo na določbe o odpiranju in zapiranju trgovin. Pa tudi trgovci so veliki nasprotniki avtomatov, a njihov odpor jim ni nič pomagal. V Ameriki si trgovci niso znali pomagati drugače, kakor da so jih sami kolikor mogoče mnogo postavili po svojih trgovinah, pa tudi pred trgovinami.

V najnovšem času se silno širijo aparati, kamor vržeš novce, a dobiš nazaj precejkrat večji znesek, če novce dobro vržeš v aparat, da izpolniš kakšen pogoj.

To so razni izpolnjeni aparati vseh mogočih vrst in sistemov. Takozvani »Bajazzo«-aparati so samo v Nemčiji prodali lansko leto nad 500 tisoč. Igralnih avtomatov pa poznajo nad 200 sistemov, kar kaže, kako silna je igralska strast

Zrakoplov »R 100«, ki je srečno preletel atlantski ocean z rekordno brzino. Malo prej, predno je došel na svoj cilj, so ga zajeli hudi viharji in v nevihti se je kljub spretnemu manevriranju nevarno poškodoval, ker mu je vihar polomil glavno in obe stranski krmili. Zrakoplov je letel zaradi teh poškodb v zadnjem delu svojega leta zelo počasi in se nekoliko zakasnil.

Alan Hynd:

Dvojni umor na visoki železnici

VII.

Iz treh sob so ga vrgli, ko se je skušal policiji izročiti.

Naslednji dan — bilo je v torek, dne 27. novembra — nista mogla brata Diamond več zdržati poplave križnih vprašanj, s katerimi so ju uradniki obliili, in počasi sta priznala, da sta v umor zapletena. Odločno pa sta tajila, da bi bila kakorkoli dejansko soudeležena pri umoru obeh blagajniških slug.

Med drugim je Morris Diamond priznal, da je najel pri clevelandski Trust Company safe, v katerem je deponiral 9000 dolarjev v bankovcih. S pismenim pooblastilom so nato odšli policijski uradniki drugič v Cleveland, da dvignejo ta denar.

Ko sta prebila brata Diamond noč v ločenih celicah, sta bila drugo jutro pripeljana k znani »devetourni paradi«, pri kateri pokažejo vse novo aretirane zločince vsem policijskim uradnikom njujorške policije. Kriminalni uradniki imajo pri tem obraz zakrit s črnimi krinkami, da jih zločinci ne morejo spoznati. Takoj so spoznali v obeh bratih one, ki so takoj po umoru priredili veliko šampanjsko orgijo.

Nato je državno pravdnštvo dvignilo proti obema bratom obtožbo zaradi dvojnega umora. Prepeljali so oba zločince iz

Manhattana v Flatbush sodišče na Brooklinu, kjer so jih prvič oficielno zaslišali. Četa časopisnih fotografov je obletaval oba, ko so ju prepeljali iz policijske centrale. Takoj sta oba z robci zakrila svoj obraz.

Preiskovalni sodnik Reynolds je izdal zaporno povelje proti obema in ju označil kot sokrivca umora obeh blagajniških slug. Nato sta bila prepeljana v Raymondovo jetnišnico.

In tedaj se je izvršil najbolj presenetljiv preobrat v dolgi vrsti senzacionalnih dogodkov. V sredo, dne 28. novembra, sta priznala brata Diamond v polnem obsegu svojo soudeležbo in naznanila nekatera imena oseb, ki so se tudi udeležile umora.

Jožef, mlajši brat, je najprej omagal, potem ko je bil več ur v križnem ognju zasliševanja. Morris Diamond je uvidel, da bi bilo brez smisla, če bi z ozirom na to priznanje še kaj prikrival in je zato povedal vse, kar je vedel.

Po Jožefovi izpovedi so bile zapletene v umor še tri osebe: neki bivši nameščeneec Westend-banke Tony Pantano, neki gotovi John Farino, ki je bil znan kot alkoholni tihotapec, in nazadnje George de Saro, prvi tip iz podzemeljskega zločinskega sveta, čegar prst je vedno tičal na petelinu samokresa.

»Saj hočem vse povedati,« je pričel rjoveti Jožef Diamond uradnikom, ki so ga čisto zlomili s svojimi vprašanji. Saj bom vse povedal, samo nehaite za božjo voljo z

izpraševanjem!

»No, dobro! Potem pa začnite!«

»Dobro! Poslušajte! Pred dvema ali tremi meseci mi je pripovedoval Pantano, da je izdelal načrte za napad na Westend-banko. Pravil mi je, da je doma nad temi načrti cele noči presedel in da je prišel do rezultata, da bi sedem mož popolnoma zadostovalo za čisto pravilen napad na banko, da bi ugrabili 250.000 dolarjev v gotovini in pol milijona dolarjev v obligacijah. Dalje mi je povedal, da je v banki naprava za alarm, ki jo more sprožiti blagajnik Germain s pritiskom noge. On pa je že našel sredstvo, da ne bo ta naprava delovala.

Približno mesec dni pred napadom na visoki železnici je prišel Tony Pantano zopet k meni in mi predlagal, da oropamo blagajniške slug. Izjavil je, da bi ugrabili najmanj 22.000 dolarjev, od katerih zahteva le 10 odstotkov. Sporočil sem to svojemu bratu in pripravljena sva bila dati Tonyju 10 odstotkov.

Vsi smo se nato sestali v mali letni hišici v Brouxu in sicer večkrat ter pri tem pretresali vse podrobnosti napada. Sklenili smo, da izvedemo napad dne 14. novembra dopoldne. De Saro in Farino sta dobila nalogo, da ustrelita oba blagajniška slugi.

Moj brat Morris naj bi v vozu znamke Cadillac čakal pri postaji visoke železnice. Jaz pa naj bi čakal malo višje na cesti. Po streljanju sem vozil za Cadillacom in prehitel avto, ki je zasledoval bratov avtomobil

oziroma kako zelo hrepene ljudje po lahkem in brezdelnem pridobivanju.

Avstrijski zvočni film

Dunajski listi poročajo, da so na Dunaju odprli te dni svojo lastno izdelovalnico zvočnih filmov, kjer bodo izdelovali samo avstrijske zvočne filme. V to svrhu se je združilo več tvrdk in sicer filmska družba »Schönbrunn« in družba »Selenophon«.

Družba »Selenophon« je izumila svoj način izdelovanja zvočnih filmov brez uporabe tujih patentov. Kakor zahtevajo prvostalni strokovnjaki, ustrezajo zvočni filmi te družbe vsem zahtevam glede tehnične popolnosti in umetniškega sprejemanja in predvajanja zvočnih filmov, tako da se Avstriji ni treba bati nobene tuje konkurence.

Nova avstrijska družba za proizvodnjo zvočnih filmov je stopila v stik tudi že z državno upravo, da si zagotovi pravico reprodukcije oper, ki jih pojejo v nekdanji dvorni operi na Dunaju.

Ogromen promet v Londonu

Kdor pozna London, misli navadno, da je največji promet v tem milijonskem mestu okoli Piccadilly-cirkusa in okoli Narodne banke. Statistika pa, ki je sestavljena na podlagi opazovanja prometa skozi 12 ur, in sicer od 8. ure zjutraj do 8. ure zvečer, kaže vse drugačne rezultate. Po tej statistiki je najživahnejši promet v Londonu na oglu Hyde-parka. Našteli so, da se pelje okoli tistega ogla v 12 urah 72.685 avtomobilov, t. j. 6000 na uro ali 100 na minuto. Druga najprometnejša točka je Trafalgar-square, kjer se vozi 63.000 avtomobilov v 12 urah. Okoli Narodne banke pa so našteali le 34.857 avtomobilov v 12 urah.

Izrek o ženitvi

Tisti, ki so se oženili nekoliko prej, pozno, odgovarjajo na vprašanje, kedaj se je treba ženiti: »Mlad ali pa nikoli!«

Stari diplomat grof Kaunitz pa je na tozadevno vprašanje odgovoril svojemu cesarju: »Ni ravno potrebno, da se človek ženi, ampak ženiti se mora v interesu države, rodu in stanu.«

Pisatelj Boerne pa pravi: »Za hubezen ni treba nobenega vzroka, za ženitev pa zelo mnogo.«

Znani ameriški humorist Mark Twain je zapisal o ženitvi in o ženskah sledeče: »V mladosti poznamo ženske premalo, na stara leta pa preveč. Najbolje bi bilo, da bi se ljudje rodili že kar oženjeni. Potem bi zakon bil tako, kakor je rodbina. S svojimi sorodniki tudi nismo vedno zadovoljni, pa si vendar nikdar nihče ne želi drugih starišev in drugih bratov in sester.«

Znano je, da je filozof Schopenhauer ženske naravnost sovražil in zaničeval. Nekega dne pa se je obrnil nanj njegov zvesti prijatelj z vprašanjem o svoji srčni zadevi in mu je našteval vse svoje vzroke za ženitev in pomisleke proti ženitvi. Schopenhauer je moža molče poslušal, po dolgem premisleku pa rekel: »Gre tako in tako ne!«

V Beethovenovi operi »Fidelio« pravi Jacques: »Če me že ljubiš ne more, naj se z menoj vsaj poroči!« Pobožna švedska kraljica Kristina pa je dejala: »Človek bi bil presenečen, če bi mogel biti istočasno zaljubljen in oženjen.«

Pesnik Fontane pa pravi: »Tiste, ki so srečni v svojem zakonu, bi bilo treba izolirati kakor kužne bolnike — nevarnost nalezljivosti je prevelika.«

Angleški satirik Bernhard Shaw pa je baš sedaj zapisal gledališko igro z naslovom: »Ali naj se ženimo?« — Tam polaga o ženitvi možu iz ljudstva sledeče besede v usta: »Zakon se da na svoj način čisto lahko prenašati, če ga ne jemljemo pretežko in če od njega ne pričakujemo preveč. Nikdar pa zakon ne prenese tega, da bi o njem razmišljali.«

bil in mu zastavi pot. Potem sem se vrnil v svojo pisarno in ostal tam ves dan. Pozneje smo se sestali v mali hišici v Brouxu, da si razdelimo plen. Od takrat se z drugimi nismo več sestali. S svojim bratom sem se odpejal v Philadelphijo, kjer sva zvedela, da nas zasleduje policija. Pozneje sem se vrnil v New York, kjer sem se skrival. Morris se je odpejal v Cleveland, kje pa se nahajata Pantano in de Saro, nimam pojma. Kakor se mi zdi, sta se hotela Farino in de Saro vrniti v Italijo.

»Kje stanuje Pantano?« je vprašal neki uradnik.

»V Brooklynu, Bay Parhurey — šest hišnih blokov daleč od Westend-banke.«

Kriminalni uradniki Charko Eason, James Dowdell in Edward Fitzsimmons so takoj odšli, da poizvedujejo na tem naslovu.

Bilo je tik pred polnočjo.

Ko pridejo do označenega naslova — bila je to nizka hišica — potrkajo uradniki, nakar jim nekdo odpre ter izjavi, da Pantano ni doma, da ga pa vsak hip pričakujejo. Kriminalni uradniki so se nato skrili na drugi strani ulice. Bilo je že okoli dveh ponoči in še ni bilo sledu o Pantanu.

Ura je tekla naprej: dve petnajst, dve trideset, dve štirideset. Ob trideset na tri pa je prišel po cesti s hitrim korakom mlad mož in šel proti vratom, ki so bila pod stražo. Hitreje, kakor je to mogoče popisati, so se vrgli detektivni nanj.

»Pantano?« (Dalje prihodnjič.)

Za ureditev našega izvoza žitaric

Uprava beogradske trgovinske zbornice je pripravila za svojo sejo, ki se je vršila 31. julija in 1. avgusta, vrsto predlogov, ki se tičejo ureditve letošnjega izvoza in plasiranja našega žita na tujih tržiščih. V tem smislu je zbornica poslala na pristojna mesta predloge in zahteve za pospeševanje prevoza blaga za izvoz. Velike zaloge žita vseh vrst, ki se nahajajo po skladiščih in po kmečkih kašah, prizadevajo mnogo skrbri našim poljedelskim krogom, kakor tudi trgovinski zbornici, ki stori vse, da pomore gospodarstvom. Še vedno imamo v državi neizvoženih okrog 20.000 vagonov stare koruze in nekoliko tisoč vagonov pšenice. Na seji trgovinske zbornice se je razpravljalo tudi o vprašanju zakona o delniških družbah, ki ga sedaj izdeluje trgovinsko ministrstvo, kakor tudi o vprašanju obrtnega zakona, ki je že dobil zadnjo stilizacijo.

Na svojem zadnjem bivanju v Bukarešti je

prvi podpredsednik Privilegirane izvozne družbe generalni direktor dr. Šičarevič dosegel, kakor sam izjavlja, popoln sporazum z romunskimi izvozniki glede stalnega stika in sodelovanja s Privilegirano izvozno družbo v pravcu medsebojnega obveščanja o cenah in o povpraševanju za žitarice, da se izključi medsebojna konkurenca. V tem smislu je Privilegirana izvozna družba že začela poslovati z romunskimi izvozniki.

Tudi ostale gospodarske korporacije, predvsem Narodna banka in prometne institucije, se trudijo in proučujejo načine, kako bi naš letošnji žitni izvoz dosegel kar največ uspeha. Privilegirana družba za pospeševanje zunanje trgovine, si je ustvarila obširen informacijski aparat, kakor tudi druge važne pripomočke, ki bodo pripomogli, da se bo naša jesenska žitna kampanja dejanskemu stanju primerno razvijala.

izpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet: 217,5 vagonov.

Budimpešta, 1. avg. Tendenca slaba, promet živahen. Pšenica: okt. 18-79—19-03 (18-80 do 18-81), marc 20-43—20-72 (20-46—20-47). Rž: okt. 12-53—12-73 (12-53—12-55), marc 13-73 do 13-98 (13-73—13-78). Koruza: avg. 16-56 do 16-68 (16-50—16-55), sept. 16-70—16-90 (16-70 do 16-75), trs. avg. 13-65—13-70 (13-65—13-70).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenco neizpremenjeno mlačna. Zaključki: 2 vagona hrastovih pragov; 5 vagonov desk; 1 vagon brzojavnih drogov.

Sport

Kako je Uruguay premagal Argentino

Na dan finalne tekme je napolnila ogromna množica Narodni stadion v Montevideu. 125.000 ljudi je našlo prostora, več tisočev občinstva pa se je moralo vrniti, oziroma so pred stadionom čakali na rezultat. V častni loži je prisostval tekmi predsednik republike z vsemi ministri in drugimi uglednimi osebnostmi.

Pred pričetkom igre je godba odigrala štiri himne držav, ki so se plasirale v finalne tekme: Najprej urugvajsko, nato argentinsko, ameriško in jugoslovansko. Nato sta prikoralila na igrišče oba finalista, burno pozdravljena od navzočih.

Igra se je začela v izredno ostrem tempu. Uruguay napada, argentinski vratar drži nekaj ostrih strelcev. V 15. minuti prodrle Dorado, predribla tri igralce in plasira neubranljivo. Uruguay vodi 1 : 0.

Iniciativo prevzame Argentina. Napadalna vrsta je v sijajni formi in izvede vrsto krasnih napadov. Defenzivna formacija Uruguaya je na mestu in sproti odbije vse napade. Izvrstna krilska vrsta Argentine vedno znova zalaga svoj napad z uporabljivimi žogami. V 25. minuti sledi izenačenje — Varalo prevzame z uspešnim trikom obrambo in žoga je v mreži. 1 : 1.

Argentine ni moglo zadržati. Uspeh je podžgal igralce, ki peklenski tempo še stopnjujejo. Publika bodri na prav južnaški način. Akoije se tako bliskovito izvršujejo, da je skoro nemogoče zasledovati situacije. Urugvajci so potisnjeni v obrambo in uporabljajo vsa dovoljena sredstva. Vse zastoj. V 35. minuti dobi Stabiles žogo — njegova bomba je neubranljiva. 2 : 1 za Argentino.

Urugvajci popuščajo — tempo je strahovit. Obema moštvima se nudijo šanse, vendar akcij niso izvedene dovolj energično. Prvi polčas konča z očitno premočjo Argentine.

V odmoru se čujejo razne prognoze, splošno se sodi, da bo zmagala Argentina, ker je njena obramba bolj spočita. Pričetek druge polovice pa takoj pokaže, da Urugvajci niso tako izmučeni. Popolnoma povzamejo komando v svoje roke. Obramba stoji kakor zid, napad pa vpriparja prave čudeže. Argentinci igrajo z redko zagrizenostjo. Požrtvovalno branijo svoje svetišče in zastavijo vse sile, da drže rezultat. Urugvaj igra s podvojeno silo, napad izvaja sijajne poteze, ki ustvarjajo pred nasprotnikovim golom kritične situacije. Vratar Argentine brani neverjetne stvari, mnogokrat je že na vseh ustih beseda gol, toda vratar se zdi nepremagljiv. V 17. minuti je zopet gnječja pred golom Argentine. Vratar je popolnoma zakrit in vodja napada Uruguaya — Cea zabije mimo backov neubranljivo in izenači. 2 : 2.

Argentina popušča. Njihove akcije so raztrgane, nikake skupnosti ni več. Publika navdušuje svoje moštvo. Tempo je naravnost strasen. S strelvito brzino se prenaša žoga z ene strani na drugo. V 38. minuti dobi žogo fenomenalno levo krilo Iriatre in zabije najlepši gol dneva. Uruguay vodi 3 : 2. Gledalci se obnašajo kot nori: nekateri se smejejo, drugi plakajo in se medsebojno objemajo. Argentina se je zopet znašla, toda napad je brez moči napram železni obrambi Uruguaya. Igra je odprta, vendar so napadi Uruguaya mnogo nevarnejši. Dorado doseže v 40. minuti končni rezultat 4 : 2 za Uruguay.

Ne reditelji, ne policija ne more zadržati gledalcev. Vse hiti na igrišče — zmagovito moštvo dospe v kabine na ramenih navdušene publike.

Jugoslavija na tretjem mestu

Po tekmi Uruguay — Argentina je bil objavljen končni placement svetovnega prvenstva: 1. Uruguay, 2. Argentina, 3. Jugoslavija. Na zmagovalnih drogih so se pojavile tri zastave: v sredini urugvajska, na desni argentinska, na levi jugoslovanska. Godba je igrala himne vseh treh držav.

Tekma Jugoslavija — Zedinjene države se ni vršila in so torej mogoče le tri možnosti, ki so nam prisodile 3. mesto:

1. da je odločil žreb v našo korist.
 2. da se radi zmage Uruguaya nad Argentino smatra Jugoslavijo kot močnejše moštvo, ker smo napram močnejšemu Uruguayu dosegli isti rezultat kot Zedinjene države napram slabjši Argentini.
 3. da je Amerika, kar je najverjetnejše, odstopila od tekme za 3. mesto.
- Naj si bo tako ali tako, Jugoslavija je na tretjem mestu. Potek prvenstvenega turnirja je dokazal, da smo to mesto več kot zaslužili in da bi najbrže dosegli še boljši placement, da niso igrali odločilno vlogo dobriji.

Gospodarske vesti

Občni zbor hmelnjarskega društva v Žalcu. Hmelnjarsko društvo v Žalcu je sklicalo za nedeljo 3. avg. občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Določila o dlnah obiralcev. 2. Poročilo o stanju hmelnjskih nasadov v inozemstvu. Kongresu.

Za pospeševanje naše industrije. V ministertvu trgovine pripravljajo referat glede pospeševanja naše domače industrije, posebno tekstilne, ki je dala do sedaj še precej dober rezultat. Posvetila se bo posebna pažnja povzdigi industrije v vsej državi, kakor tudi pospeševanju vseh ostalih panog, ki pomagajo pri napredku industrije. V tem referatu so obsežene vse potrebne dopolnitve in izpremembe pri delih za čim uspešnejše napredovanje naše industrije. Pomagati se hoče tudi vsem onim reatabilnim in koristnim industrijskim podjetjem, ki so zaradi splošne gospodarske krize začela v težak položaj. Pomoč se jim hoče dati na ta način, da se oprostijo nekaterih davkov, uvoznih carin itd.

Prodaja smrekovega lubja. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 18. avgusta t. l. ponudbe glede prodaje smrekovega lubja. (Predmetni pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Jugoslavija na pekovskem kongresu v Chicagu. 22. sept. t. l. se bo vršil v Chicagu pekovski kongres, na katerega so prejele tudi jugoslovanske pekovske organizacije vabilo. Imenovane organizacije so določile kot zastopnika jugoslovanskih pekov gosp. Ljubomirja Mandića, pekovskega mojstra v Beogradu, ki bo zastopal jugoslovansko pekovsko obit na tem. Državne tovarne oljčnega olja. Beograjski listi poročajo, da se na merodajnih mestih proučuje vprašanje ustanovitve dveh državnih tovarn za izdelovanje in rafinerijo oljčnega olja. Ena tovarna naj bi se zgradila v Makarski, druga pa v bližini Dubrovnika. S tem se namerava onemogočiti špekulacijo z dalmatinskimi oljivami.

Kriza švicarske tekstilne industrije. Švicarska tekstilna industrija preživlja prav resno gospodarsko krizo. V tkalnicah bombaževin je preko 2500 tkalnih strojev ustavilo obrat. Od 1. avg. dalje pa se namerava ustaviti delo še na nadaljnjih 4000 strojih. Tudi manjše predilnice so bile v zadnjem času primorane vsled pomanjkanja naročil ustaviti svoje obrate. Izvoz tekstilnih izdelkov stalno pada. Domača tržišča pa so obetno ogrožena od cenežje inozemske konkurence.

Diskontne mere v Belgiji. Belgijska narodna banka je uravnovesila diskontno mero na tuje menice na dva in pol odst., na lastne menice na 3 odst., na lombardna posojila pa po 3 in pol odst.

Vprašanje bolgarskih reparacij. Bolgarska službena agencija poroča, da glavni reparacijski komisiji v Parizu ni bilo mogoče zaključiti bolgarskih reparacij, ker še niso ratificirane vse tozadevne pogodbe. Predvsem zavlačuje ratifikacijo o sekvestrih Romunija. V smislu haških konvencij in mirovnih pogodb je reparacijska komisija uničila priznanice v znesku ene milijarde frankov, ki so bile izdane v vojnem času s strani Bolgarije. Nadalje je reparacijska komisija dovršila zaključke o vprašanjih, ki se nanašajo na Madjarsko in Bolgarijo.

DOBAVE

Dne 12. avgusta t. l. se bo vršila pri glavnem sanitetskem slagalistu v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 2000 komadov žimnice in 1000 komadov blazin; dne 14. avgusta t. l. glede dobave zdravih kemikalij; dne 16. avgusta t. l. glede dobave svilenega papirja in zamaškov; dne 21. avgusta t. l. glede dobave medicinskih stekel; dne 23. avgusta t. l. pa glede dobave konjaka, ruma, špirta. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem slagalistu.)

Dne 14. avgusta t. l. se bo vršila pri Komandi mesta v Bihaču licitacija glede dobave mesa. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni komandi).

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 12. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg olja, 5000 kg rž; do 13. avgusta t. l. glede dobave 1000 kg cilindrskega olja, 100 litrov špirta, 3000 kg bencina, 1000 kg petroleja, 2000 kg kompresorskega olja, 1000 kg belih krp za čiščenje, 21.000 komadov opeke, 50.000 kg komadov strojne opeke, 3000 kg strojne olja in glede dobave 1 blagajne-Wertheim.

Dobava konj. Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje nabavo 1 para težkih konjev, ki se vrši dne 18. avgusta t. l. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni direkciji.)

Borzna poročila

dne 1. avgusta 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 1. avg. Amsterdam 22-715, Berlin 13-405—13-495, Bruselj 7-8926, Budimpešta 9-8905, Curih 1094-40—1097-40, Dunaj 7-9598—7-9898, London 274-72, Newyork 56-28, Pariz 221-87, Praga 166-81—167-61, Trst 295-35.

Zagreb, 1. avg. Amsterdam 22-715 bl., Dunaj 795-98—798-98, Berlin 13-405—13-495, Bruselj 798-26 bl., Budimpešta 987-05—990-05, Milan 294-293—296-293, London 274-32—275-12, Newyork 56-18—56-38, Pariz 220-87—222-87, Praga 166-81—167-61, Curih 1094-40—1097-40.

Beograd, 1. avgusta. Berlin 13-4050—13-4950, Dunaj 795-98—798-98, Budimpešta 987-55 do 990-55, Curih 1094-40—1097-40, London 274-35 do 275-15, Milan 294-35—296-35, Newyork 56-18 do 56-38, Pariz 220-87—222-87, Praga 166-81 do 167-61.

Dunaj, 1. avgusta. d. Berlin 168-99, Amsterdam 284-87, Kopenhagen 189-75, Stockholm 190, Newyork 707-10, London 34-4166, Pariz 27-83, Bruselj 98-97, Praga 20-9686, Beograd 12-545, Budimpešta 124-03, Bukarešta 4-2136, Varšava 79-33, Sofija 5-125, Milan 37-035, Curih 137-46.

Curih, 1. avg. Beograd 9-125, Pariz 20-245, London 25-06625, Newyork 514-55, Bruselj 72-05, Milan 26-95, Madrid 58-50, Amsterdam 207-275, Berlin 123, Dunaj 72-775, Sofija 3-74, Praga 15-26.

Vrednostni papirji.

Ljubljana, 1. avg. 8% Bler 88, 7% Bler 88, Celjska 160, Ljublj. kred. 122, Praštediona 905, Kred. zav. 170, Vevče 124, Stavnba 40, Sešir 105, Ruše 280—300.

Zagreb, 1. avg. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 88-25—88-75, vojna škoda ar. 439-50 do 439-75, kasa 439-50—439-75 (439), avgust, nov. 440 bl., dec. 438-50—439-50, 4% agrar. obv. 54-75, 7% Bler pos. 86-50—86-75 (86-875), 8% Bler pos 97-25—98, 7% pos. hipot. 85-75—86-50 (85-75). — Banke: Hrvatska 50 d., Praštediona 907-50—912, Union 191-50—192, Ljublj. kred. 122 d., Medjunarodna 63 d. — Industrije: Sečerana Osijek 310—314, Trboveljska 403—407, Slavonija 200 d., Vevče 124 d.

Beograd, 1. avgusta. 7% invest. pos. 82-50 (50 tisoč kom.), 4% agrar. obv. 55-75—56-75, 7% pos. Hipot. b. 88-50, 7% Bler 89 (5000 dolarjev), 8% Bler 100 bl., 6% Begluške obv. 75 d., Rdeči križ 56 bl., Tobačne srečke 35 bl., vojna škoda 451—451-50 (600), ultimo nov. 459 (500), Narodna b. 8250 bl., Jugoslovanska udružena b. 95 d., Trgovsko obrtna b. 160 d.

Dunaj, 1. avgusta. d. Bankverein 18, Kreditni zavod 47-49, Dunav-Sava-Adria 11-90, Prioritete 91-80, Ruše 35-25, Trbovlje 49-35, Leykam 4-15.

Notacije naših drž. papirjev v inozemstvu.

New York, 1. avgusta. 8% Bler 96—97, 7% Bler 86—86-75, 7% pos. drž. hipot. b. 85—86.

London, 1. avgusta. 7% Bler 85—86-50.

Žitna tržišča.

Tendenco za žitarice čvrsta, brez prometa. Ljubljana, 1. avgusta. Pšenica: nova bačka 80-81 kg 240—242-50, nova bačka 79-80 kg 235 do 237-50, nova bačka 78-79 kg 230—232-50. — Koruza: bačka 180—182-50. — Ječmen: novi spomladanski pivovarski 69-70 kg 220—222-50, novi ozimni 66-67 kg 185—187-50. — Oves: novi baranjske proveniencije 210—215. — Rž: nova bačka 72 kg 170—172-50. — Moka: bačka nularica stara 405—410, nova 395—400.

Novi Sad, 1. avg. Pšenica gornjebačka 79-80 kilogramov 175—177-50. Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: pšenica 11 vagonov, ječmen 10, koruza 25, moka 9, otrobi 14 vagonov. Tendenco neizpremenjena.

Sombor, 1. avg. Pšenica: bačka Tisa šlep 80 kg 177-50—182-50, bačka 78 kg 172-50—177-50, sremška 78-79 kg 172—177-50, ban. Bega šlep 79 kg 172-50—177-50, gornjebačka 79-80 kg 175 do 180, ban. Bega kanal 79-80 kg 175—180, slav. 78 kg 160—165. — Oves: bački 145—150, sremški 140—145. — Ječmen: bački 64-65 kg 117-50 do 122-50, letni 69-80 kg 150—160, baranski 70 kg 160—170. — Koruza: bačka 127-50 do 132-50, avgust 130—132-50. — Moka: bačka 5 235—245, ostala neizpremenjena. Vse ostalo ne-

Vinskega potnika

za Slovenijo, vpeljane, sprejememo takoj. Ponudbe pod „Zmožen“ na Aloma Company, Ljubljana 185

Knjigovodjo

perfektnega in samostojnega v slovenski in nemški korespondenci sprejemo. — Ponudbe pod „1. september“ na Aloma Company, Ljubljana 184

Izvežbanega šoferja

po možnosti verziranega v elektrotehničnih opravkih, sprejememo. — Ponudbe s spričevali in podatki dosedanjega zaposlenja pod „Šofer“ na upravo „Jugoslovana“, Ljubljana, Gradišče 4

Obiskovalcem vseslovanskega gasilskega kongresa

se priporoča
gostilna Angela Verce
Ljubljana, Kersnikova ulica 5
Točila se bodo prvovrstna vina in sveže pivo. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago
Za prijazen obisk se priporoča
ANGELA VERCE
Senčnat vrt

183

Razpis

Kranjska hranilnica v Ljubljani razpisuje oddajo zidarskih del pri obnovitvi fasad itd. na poslopju državne realke v Ljubljani.

Vsi razpisni pripomočki se dobe med uradnimi urami pri Ravnateljstvu Kranjske hranilnice v Ljubljani. Knafljeva ulica št. 9.

Ponudbe je vložiti do 8. avgusta 1930 do 11. ure dopoldne pri Ravnateljstvu Kranjske hranilnice.

Ljubljana, dne 31. julija 1930.

Mag. št. 24829/30 ref. IX.

180

Razpis

Občinska uprava mesta Ljubljane razpisuje

oddajo zidarskih in ostalih del za napravo javnega stranišča v Spodnji Šiški

Navodila in razpisne podloge se dobe v mestnem gradbenem uradu, Solški drevored 2/II, v času uradnih ur od ponedeljka dne 4. avgusta 1930 naprej. Ponudbe je vložiti do dne 9. avgusta ob 11. uri dopoldne istotam.

Mestno načelstvo v Ljubljani

dne 28. julija 1930

Mag. št. 24030/30. ref. V.

188

Razpis

Občinska uprava mesta Ljubljane razpisuje oddajo slikarskih in kleparskih del v poslopih »Liceja« in »Mladike« v Ljubljani.

Vsi razpisni pripomočki se dobe med uradnimi urami pri mestnem gospodarskem uradu, soba 15.

Ponudbe je vložiti do 9. avgusta 1930 ob 11. uri dop. istotam.

Mestno načelstvo v Ljubljani

dne 1. avgusta 1930